Samling af Afgørelser

RETTENS DOM (Første Afdeling)

17. januar 2013*

»Privilegier og immuniteter — medlem af Europa-Parlamentet — beslutning om ophævelse af immunitet — virksomhed uden forbindelse med hvervet som parlamentsmedlem — proceduren for ophævelse af immunitet — beslutning om ikke at beskytte privilegier og immuniteter — søgsmålsinteresse ophørt — ufornødent at træffe afgørelse«

I de forenede sager T-346/11 og T-347/11,

Bruno Gollnisch, Limonest (Frankrig), ved advokat G. Dubois,

sagsøger,

mod

Europa-Parlamentet ved R. Passos, D. Moore og K. Zejdová, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

angående dels en påstand om annullation af Europa-Parlamentets beslutning af 10. maj 2011 om at ophæve sagsøgerens immunitet og en påstand om erstatning for det tab, sagsøgeren led i forbindelse hermed, dels en påstand om annullation af Europa-Parlamentets beslutning af 10. maj 2011 om ikke at beskytte sagsøgerens immunitet og en påstand om erstatning for det tab, sagsøgeren led i forbindelse hermed,

har

RETTEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J. Azizi, og dommerne S. Frimodt Nielsen (refererende dommer) og M. Kancheva,

justitssekretær: fuldmægtig C. Kristensen,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 10. juli 2012,

afsagt følgende

* Processprog: fransk.

Dom

Retsforskrifter

Protokollen vedrørende privilegier og immuniteter

1 I artikel 8 i protokol nr. 7 vedrørende Den Europæiske Unions privilegier og immuniteter (EUT 2010 C 83, s. 266, herefter »protokollen«) bestemmes:

»Europa-Parlamentets medlemmer kan hverken eftersøges, tilbageholdes eller retsligt forfølges på grund af meningstilkendegivelser eller stemmeafgivelser under udøvelsen af deres hverv.«

2 I protokollens artikel 9 bestemmes:

»Under Europa-Parlamentets mødeperioder nyder medlemmerne:

a) på deres eget lands område de immuniteter, der tilstås medlemmerne af deres lands lovgivende forsamling

b) på en anden medlemsstats område fritagelse for enhver form for tilbageholdelse og retsforfølgning.

De er ligeledes dækket af immuniteten på vej til eller fra Europa-Parlamentets mødested.

Immuniteten kan ikke påberåbes af et medlem, som gribes på fersk gerning, og kan ikke hindre Europa-Parlamentets ret til at ophæve et af dets medlemmers immunitet.«

Parlamentets forretningsorden

3 Artikel 3, stk. 6, andet afsnit, i Europa-Parlamentets forretningsorden (herefter »forretningsordenen«), som er blevet ændret gentagne gange, har i sin affattelse af marts 2011 (EUT L 116, s. 1), der finder anvendelse på tvisten ratione temporis, følgende ordlyd:

»Indleder medlemsstaternes kompetente myndigheder en procedure, som kan føre til mandatbortfald for et medlem, anmoder formanden dem om at blive løbende orienteret om sagens udvikling. Formanden henviser sagen til det [udvalg, som har kompetence til prøvelse af mandater], på hvis forslag Parlamentet kan afgive udtalelse.«

4 I forretningsordenens artikel 5, stk. 1, bestemmes:

»Medlemmerne nyder de privilegier og immuniteter, der gælder i henhold til protokollen [...]«

5 I forretningsordenens artikel 6 bestemmes:

»1. Under udøvelsen af sine beføjelser vedrørende privilegier og immuniteter tilstræber Parlamentet først og fremmest at bevare sin integritet som demokratisk lovgivende forsamling og sikre medlemmernes uafhængighed under udførelsen af deres opgaver.

2. Enhver anmodning fra en kompetent myndighed i en medlemsstat til formanden om ophævelse af et medlems immunitet meddeles på plenarmødet og henvises til det kompetente udvalg.

3. Enhver anmodning fra et medlem eller et tidligere medlem til formanden om beskyttelse af immunitet og privilegier meddeles på plenarmødet og henvises til det kompetente udvalg.

[...]

4. I særlig hastende tilfælde, hvor et medlem er blevet anholdt, eller medlemmets bevægelsesfrihed er blevet indskrænket, og dette øjensynligt er sket i strid med den pågældendes privilegier og immuniteter, kan formanden efter at have rådført sig med formanden og ordføreren for det kompetente udvalg tage initiativ til at sikre det pågældende medlems privilegier og immuniteter. Formanden underretter udvalget om sit initiativ og informerer Parlamentet.«

6 I forretningsordenens artikel 7 bestemmes:

»1. Det kompetente udvalg prøver straks anmodninger om ophævelse af immunitet eller beskyttelse af immunitet og privilegier i den rækkefølge, de fremsættes.

2. Udvalget fremsætter forslag til en begrundet afgørelse, der skal anbefale godkendelse eller forkastelse af anmodningen om ophævelse af immunitet eller om beskyttelse af immunitet og privilegier.

3. Udvalget kan anmode den berørte myndighed om enhver oplysning eller præcisering, som det finder nødvendig for at kunne tage stilling til, hvorvidt immuniteten bør ophæves eller beskyttes. Det pågældende medlem har mulighed for at blive hørt og kan forelægge ethvert dokument eller andet skriftligt materiale, som medlemmet måtte finde relevant for udvalgets stillingtagen. Medlemmet kan lade sig repræsentere ved et andet medlem.

[...]

6. I sager vedrørende beskyttelse af et privilegium eller af immunitet anfører udvalget, om der foreligger en administrativ eller anden form for begrænsning i den frie bevægelighed for medlemmer, der rejser til eller fra Parlamentets mødested, eller en meningstilkendegivelse eller en stemmeafgivelse under udøvelsen af hvervet, eller om der foreligger omstændigheder henhørende under dele af [protokollens artikel 9], som ikke er undergivet national ret, og udvalget fremsætter på baggrund heraf et forslag, hvori den pågældende myndighed opfordres til at drage de nødvendige konklusioner.

7. Udvalget kan afgive en begrundet udtalelse om den pågældende myndigheds kompetence og om, hvorvidt anmodningen kan tages under behandling, men udtaler sig under ingen omstændigheder om skyldspørgsmålet eller om det hensigtsmæssige i en strafferetlig forfølgelse på grundlag af de udtalelser eller handlinger, som medlemmet tillægges, selv ikke i tilfælde, hvor udvalget gennem prøvelsen af anmodningen opnår grundigt kendskab til selve sagen.

8. Udvalgets betænkning optages som første punkt på dagsordenen for det første møde, efter at den er indgivet. Der kan ikke stilles ændringsforslag til forslaget/forslagene til afgørelse.

Forhandlingen må kun dreje sig om grundene for og imod hvert enkelt forslag om henholdsvis ophævelse eller bevarelse af immunitet eller om beskyttelse af et privilegium eller af immunitet.

Med forbehold af artikel 151 kan det medlem, hvis privilegier eller immuniteter sagen omhandler, ikke tage ordet under forhandlingen.

Der stemmes om forslaget/forslagene til afgørelse i betænkningen under den første afstemningstid, efter at forhandlingen er afsluttet.

Efter behandling i Parlamentet stemmes der særskilt om hvert enkelt forslag i betænkningen. Forkastes et forslag, betragtes den modsatte afgørelse som vedtaget.

9. Formanden meddeler straks Parlamentets afgørelse til det pågældende medlem og til den pågældende medlemsstats kompetente myndighed og anmoder om at blive holdt underrettet om enhver udvikling i sagen og om, hvilke retsafgørelser der træffes som følge heraf. Så snart formanden har modtaget disse oplysninger, giver denne på den mest hensigtsmæssige måde Parlamentet meddelelse herom, om nødvendigt efter at have hørt det kompetente udvalg.

[...]

11. Udvalget behandler sagen og alle modtagne dokumenter med den største fortrolighed.

[...]«

7 I forretningsordenens artikel 24 bestemmes:

»1. Formandskonferencen består af Parlamentets formand og gruppeformændene. En gruppeformand kan lade sig repræsentere ved et medlem af sin gruppe.

2. Parlamentets formand indbyder en af løsgængerne til uden stemmeret at deltage i møderne i Formandskonferencen.

[...]«

8 Forretningsordenens artikel 103, stk. 4, har følgende ordlyd:

»Det kompetente udvalgs behandling af procedurer vedrørende immunitet i henhold til artikel 7 finder altid sted for lukkede døre.«

9 Endvidere bestemmes det i forretningsordenens artikel 138:

»1. Forslag til [...] ikke-lovgivningsmæssige beslutninger, som i det pågældende udvalg er vedtaget med færre end 1/10 af medlemmernes stemmer imod, opføres på forslaget til Parlamentets dagsorden til afstemning uden ændringsforslag.

Der stemmes om forslaget ved en enkelt afstemning, medmindre politiske grupper eller enkelte medlemmer, der tilsammen udgør 1/10 af Parlamentets medlemmer, før vedtagelsen af det endelige forslag til dagsorden skriftligt har anmodet om tilladelse til, at der kan stilles ændringsforslag, hvorefter formanden fastsætter en frist for indgivelse af ændringsforslag.

2. Punkter, der sættes på det endelige forslag til dagsorden til afstemning uden ændringsforslag, vedtages uden forhandling, medmindre Parlamentet ved godkendelsen af dagsordenen ved mødeperiodens begyndelse træffer anden afgørelse efter forslag fra Formandskonferencen eller efter anmodning fra en politisk gruppe eller mindst 40 medlemmer.

3. I forbindelse med godkendelsen af det endelige forslag til dagsorden for en mødeperiode kan Formandskonferencen foreslå, at andre punkter behandles uden ændringsforslag eller uden forhandling. Ved godkendelsen af dagsordenen kan Parlamentet ikke vedtage sådanne forslag, hvis en politisk gruppe eller mindst 40 medlemmer skriftligt har gjort indsigelse herimod senest en time før mødeperiodens åbning.

[...]«

10 I forretningsordenens artikel 151, stk. 1, bestemmes:

»Ethvert medlem, som anmoder om at måtte fremsætte en personlig bemærkning, høres ved afslutningen af behandlingen af det pågældende punkt på dagsordenen eller ved godkendelsen af protokollen fra det møde, som anmodningen drejer sig om.

Medlemmet må ikke komme ind på selve sagen, men kun tilbagevise udtalelser, som er faldet om den pågældendes egen person under forhandlingen, og meninger, der tillægges denne, eller korrigere egne udtalelser.«

Tvistens baggrund

11 Sagsøgeren, Bruno Gollnisch, er medlem af Europa-Parlamentet og af regionalforsamlingen for regionen Rhônes-Alpes (Frankrig). Han er ligeledes formand for Front Nationals gruppe i regionalforsamlingen for regionen Rhônes-Alpes.

12 Den 3. oktober 2008 udfærdigede Front Nationals gruppe i regionen Rhônes-Alpes en pressemeddelelse med titlen »»Kartotekskortsag« i regionen: de skinhellige oprøres«.

13 Meddelelsen havde følgende ordlyd:

»Regionen Rhônes-Alpes har reageret kraftigt på efterretningstjenestens forespørgsel om, hvorvidt ikke-kristne embedsmænd har ansøgt om ændringer i arbejdstiden af religiøse grunde. Generaldirektøren for forvaltningen har betegnet forespørgslen som værende »i strid med alle de republikanske principper for, hvordan den offentlige tjeneste er organiseret og fungerer i vort land«. [Q. (formanden for regionalforsamlingen i [regionen Rhônes-Alpes)] finder undersøgelsen krænkende på grund af selve dens princip. Det er meget bekvemt og meget venligt, men det betyder, at han ser bort fra aktuelle begivenheder og har en temmelig kort hukommelse. Ser bort fra aktuelle begivenheder, for det synes ikke at være kristne, som fejrer afslutningen af en »fasteperiode« (i dagtimerne, idet det forsømte behændigt indhentes om natten) ved at ødelægge, brænde og kaste med sten. Ser bort fra aktuelle begivenheder, for det var ikke kristne, der stak Romans i brand. Har kort hukommelse, for beslutningen om at registrere offentligt ansatte i 1902 havde et »republikansk« formål. Har kort hukommelse, for det var »Venstreblokken«, som var ved magten med »Lillefar Combes« og Waldeck-Rousseau. Har kort hukommelse, for de frimurerloger, som gjorde det beskidte arbejde, skrev, samvittighedsfuldt, uden videre på kartotekskortene »lever ægteskabeligt sammen med en arabisk kvinde«. Dengang ønskede venstrefløjen ellers at bekæmpe religionerne! I dag har den imidlertid som mål at støtte invasionen af vort fædreland og ødelæggelsen af vor kultur og vore værdier af et islam, hvis tolerance, respekt for menneskerettighederne og frihed man let genkender, hvor det er ved magten: Saudi-Arabien, Iran, Sudan, Afghanistan ... vore forstæder, og snart hele vort land, med logernes og venstrefløjens velsignelse?«

14 På en pressekonference, der blev afholdt i Lyon (Frankrig) den 10. oktober 2008, bekræftede sagsøgeren bl.a., at ovennævnte pressemeddelelse var blevet affattet af personer, der havde bemyndigelse til at udtale sig på vegne af de folkevalgte i den politiske gruppe, han er formand for i regionalforsamlingen.

15 Som følge af en anmeldelse fra Ligue internationale contre le racisme et l'antisémitisme (Den Internationale Liga mod Racisme og Antisemitisme, LICRA) indledte de franske myndigheder den 22. januar 2009 en retslig forundersøgelse mod en unavngiven for ophidselse til racehad.

16 Ved skrivelse til Parlamentets formand af 9. juni 2009 anmodede sagsøgeren denne om at »fremsætte en kraftig protest over for de franske myndigheder«. Han oplyste i skrivelsen, at en undersøgelsesdommer i Lyon havde forsøgt at lade politiet anholde ham den 4. juni 2010, således at

han kunne fremstilles for dommeren. Han påpegede, at denne »tvangsforanstaltning er forbudt i henhold til den franske forfatning (artikel 26) og protokollen vedrørende privilegier og immuniteter af 1965 (i dag artikel 9 i den til traktaten knyttede protokol nr. 7), eftersom dommeren ikke [havde] anmodet om ophævelse af hans parlamentariske immunitet«.

17 Den 14. juni 2010 meddelte Parlamentets formand på plenarmødet, at han fra sagsøgeren havde modtaget en anmodning om beskyttelse af dennes immunitet, og at han i overensstemmelse med forretningsordenens artikel 6, stk. 2, havde henvist anmodningen til Retsudvalget.

18 Ved skrivelse af 25. oktober 2010, som Parlamentet modtog den 3. november 2010, anmodede Den Franske Republiks ministre d'État, seglbevarer, justitsminister og minister for frihedsrettigheder i medfør af en begæring af 14. september 2010 fra den offentlige anklager ved cour d'appel de Lyon Parlamentets formand om, at sagsøgerens parlamentariske immunitet blev ophævet, således at undersøgelsen af anmeldelsen af sagsøgeren kunne fortsættes, og denne i givet fald blive indstævnet for de kompetente retter.

19 Den 24. november 2010 meddelte Parlamentets formand på plenarmødet, at han havde modtaget en anmodning om ophævelse af sagsøgerens immunitet, og at han i overensstemmelse med forretningsordenens artikel 6, stk. 2, havde henvist anmodningen til Retsudvalget.

20 B. Rapkay blev udpeget til ordfører for de to sager vedrørende sagsøgeren, som angik dels ophævelse af hans immunitet, dels beskyttelse af hans immunitet.

21 Retsudvalget hørte sagsøgeren den 26. januar 2011 vedrørende såvel anmodningen om beskyttelse af hans immunitet som anmodningen om ophævelse af hans immunitet.

22 Den 11. april 2011 vedtog Retsudvalget et forslag til parlamentsbeslutning, hvori det blev anbefalet, af sagsøgerens immunitet blev ophævet, og et forslag til beslutning, hvori det blev anbefalet ikke at beskytte hans immunitet.

23 På plenarmødet den 10. maj 2011 besluttede Parlamentet at ophæve sagsøgerens immunitet og samtidig ikke at beskytte hans immunitet.

24 Beslutningen om at ophæve sagsøgerens immunitet er begrundet på følgende måde:

»Europa-Parlamentet,

[...]

A. der henviser til, at en fransk offentlig anklager har anmodet om ophævelse af medlem af [Parlamentet] Bruno Gollnischs parlamentariske immunitet for at gøre det muligt at undersøge en klage over påstået opfordring til racehad og, hvis der er grundlag herfor, retsforfølge Bruno Gollnisch ved den franske ret i første instans, appelretten og kassationsretten,

B. der henviser til, at anmodningen om ophævelse af Bruno Gollnischs immunitet vedrører en påstået overtrædelse af bestemmelserne om opfordring til racehad som følge af en pressemeddelelse, der blev udsendt den 3. oktober 2008 af regionen Rhône Alpes' »Front National«-gruppe, som Bruno Gollnisch var formand for,

C. der henviser til, at Europa-Parlamentets medlemmer under Parlamentets sessioner i henhold til artikel 9 i protokollen vedrørende Den Europæiske Unions privilegier og immuniteter på deres eget lands område nyder de immuniteter, der tilstås medlemmerne af deres lands lovgivende forsamling, og at dette ikke hindrer Europa-Parlamentets ret til at ophæve et af dets medlemmers immunitet,

D. der henviser til, at det fremgår af artikel 26 i Den Franske Republiks forfatning, at medlemmer af parlamentet ikke i strafferetligt øjemed kan udsættes for anholdelse eller nogen som helst anden frihedsberøvende eller frihedsindskrænkende foranstaltning uden tilladelse fra præsidiet for den forsamling, som medlemmet tilhører, medmindre der foreligger en alvorlig forbrydelse, den pågældende gribes på fersk gerning, eller der foreligger en endelig domfældelse,

E. der henviser til, at Parlamentet i nærværende sag ikke har fundet noget bevis på fumus persecutionis, dvs. en tilstrækkelig alvorlig og præcis mistanke om, at sagen er blevet anlagt med den hensigt at skade medlemmets politiske virksomhed,

F. der henviser til, at anmodningen fra de franske myndigheder ikke vedrører Bruno Gollnischs politiske virksomhed som medlem af [Parlamentet], men i stedet angår Bruno Gollnischs rent lokale og regionale virksomhed som medlem af regionalforsamlingen for regionen Rhônes-Alpes, et hverv, hvortil han blev valgt ved almindeligt direkte valg, og som er forskelligt fra hvervet som medlem af [Parlamentet],

G. der henviser til, at Bruno Gollnisch har forklaret, hvorfor den pressemeddelelse, der har givet anledning til anmodningen om ophævelse af immunitet, blev udsendt af hans politiske gruppe i regionalforsamlingen for regionen Rhônes-Alpes, idet han har anført, at den var blevet affattet af Front National-teamet i regionen, herunder af pressechefen, der var »bemyndiget til at udtale sig på vegne af de valgte medlemmer af Front National«; der henviser til, at en anvendelse af den parlamentariske immunitet i en sådan situation ville udgøre en uberettiget udvidelse af disse bestemmelser, hvis formål er at undgå indgreb i Parlamentets virke og uafhængighed,

H. der henviser til, at det ikke er Parlamentet, men de kompetente retslige myndigheder, der skal beslutte – under overholdelse af alle demokratiske garantier – hvorvidt den franske lovgivning om opfordring til racehad er overtrådt, og hvilke retslige konsekvenser dette måtte få,

I. der henviser til, at det derfor bør anbefales at ophæve den parlamentariske immunitet i dette tilfælde,

1. vedtager at ophæve Bruno Gollnischs immunitet [...]«

25 Beslutningen om ikke at beskytte sagsøgerens immunitet indeholder i øvrigt en begrundelse, som er identisk med begrundelsen for at ophæve hans immunitet bortset fra bl.a. betragtning I og den dispositive del af beslutningen, der har følgende ordlyd:

»I. [...] de franske myndigheder [har] imidlertid nu formelt [...] anmodet om ophævelse af hans immunitet for at kunne vedtage sådanne frihedsbegrænsende foranstaltninger i fremtiden, og [det er] derfor ikke længere [...] nødvendigt at beskytte Bruno Gollnischs immunitet i så henseende

[...]

1. vedtager ikke at beskytte Bruno Gollnischs immunitet og privilegier [...]«

Retsforhandlinger og parternes påstande

26 Ved stævninger indleveret til Rettens Justitskontor den 7. juli 2011 har sagsøgeren anlagt de foreliggende sager, idet han har nedlagt påstand om annullation af Parlamentets beslutninger om henholdsvis at ophæve hans immunitet (sag T-346/11) og ikke at beskytte hans immunitet (sag T-347/11) og påstand om erstatning for det ikke-økonomiske tab, han hævder at have lidt.

27 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Første Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling og som led i foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse i henhold til artikel 64 i Rettens procesreglement anmodet parterne om at fremlægge visse dokumenter og skriftligt stillet dem en række spørgsmål. Parterne har efterkommet anmodningen.

28 Ved kendelse afsagt af formanden for Rettens Første Afdeling den 3. juli 2012 er sagerne T-346/11 og T-347/11 blevet forenet med henblik på den skriftlige og mundtlige forhandling samt dommen i overensstemmelse med artikel 50 i Rettens procesreglement.

29 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret mundtlige spørgsmål fra Retten i retsmødet den 10. juli 2012.

30 I sag T-346/11 har sagsøgeren nedlagt følgende påstande:

— Parlamentets beslutning om at ophæve sagsøgerens parlamentariske immunitet af 10. maj 2011 og om vedtagelse af betænkning A7-0155/2011 af Rapkay annulleres.

— Sagsøgeren tilkendes et beløb på 8 000 EUR som erstatning for sit ikke-økonomiske tab.

— Sagsøgeren tilkendes et beløb på 4 000 EUR for udgifter til advokat og forberedelse af sagen.

31 Parlamentet har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

32 I sag T-347/11 har sagsøgeren nedlagt følgende påstande:

— Parlamentets beslutning om ikke at beskytte sagsøgerens parlamentariske immunitet af 10. maj 2011 og om vedtagelse af betænkning A7-0154/2011 af Rapkay annulleres.

— Sagsøgeren tilkendes et beløb på 8 000 EUR som erstatning for sit ikke-økonomiske tab.

— Sagsøgeren tilkendes et beløb på 4 000 EUR for udgifter til advokat og forberedelse af sagen.

33 Parlamentet har nedlagt følgende påstande:

— Sagen afvises.

— Subsidiært frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retlige bemærkninger

Indledende bemærkninger

Protokollens bestemmelser om parlamentarisk immunitet

34 Det bemærkes, at den parlamentariske immunitet, der tilkommer medlemmer af Parlamentet, og som er fastsat i protokollens artikel 8 og 9, omfatter to former for beskyttelse, der normalt tilkommer medlemmer af medlemsstaternes nationale parlamenter, nemlig immunitet for meningstilkendegivelser eller stemmeafgivelser under udøvelsen af det parlamentariske hverv samt parlamentarisk ukrænkelighed, der i princippet omfatter beskyttelse mod retsforfølgning (Domstolens dom af 21.10.2008, forenede sager C-200/07 og C-201/07, Marra, Sml. I, s. 7929, præmis 24, og af 6.9.2011, sag C-163/10, Patriciello, endnu ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 18).

35 Protokollens artikel 8, som udgør en særregel, der finder anvendelse under enhver retsforfølgning, hvorunder parlamentsmedlemmet nyder immunitet for meningstilkendegivelser eller stemmeafgivelser under udøvelsen af parlamentariske hverv, har til formål at beskytte Parlamentets medlemmers ytringsfrihed og uafhængighed, således at enhver form for retsforfølgning på grund af meningstilkendegivelser eller stemmeafgivelser forhindres (Patriciello-dommen, nævnt i præmis 34 ovenfor, præmis 26).

36 Domstolen har bemærket, at protokollens artikel 8 – henset til dens formål om at beskytte europaparlamentarikeres ytringsfrihed og uafhængighed, og til dens ordlyd, der ud over at henvise til meningstilkendegivelser udtrykkeligt henviser til stemmeafgivelser – i det væsentlige finder anvendelse på europaparlamentarikeres meningstilkendegivelser fremsat i selve Parlamentet (Patriciello-dommen, nævnt i præmis 34 ovenfor, præmis 29).

37 Domstolen har dog tilføjet, at det ikke er udelukket, at en erklæring, der afgives af sådanne parlamentarikere uden for Parlamentet, ligeledes kan udgøre en meningstilkendegivelse under udøvelse af deres hverv i henhold til protokollens artikel 8, idet eksistensen af en sådan meningstilkendegivelse ikke afhænger af det sted, hvor erklæringen afgives, men af dens karakter og indhold (Patriciello-dommen, nævnt i præmis 34 ovenfor, præmis 30).

38 Eftersom bestemmelsen henviser til meningstilkendegivelser fra europaparlamentarikere, er protokollens artikel 8 nemlig tæt forbundet med ytringsfriheden. Ytringsfriheden er imidlertid som et væsentligt grundlag for et demokratisk og pluralistisk samfund, der afspejler de værdier, som Unionen i overensstemmelse med artikel 2 TEU er støttet på, en grundlæggende rettighed, der er sikret ved artikel 11 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (EUT 2010 C 83, s. 389), som i henhold til artikel 6, stk. 1, TEU har samme juridiske værdi som traktaterne. Denne frihed er ligeledes fastsat i artikel 10 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, undertegnet i Rom den 4. november 1950 (Patriciello-dommen, nævnt i præmis 34 ovenfor, præmis 31).

39 Begrebet »meningstilkendegivelse« i protokollens artikel 8 skal derfor forstås i bred forstand som omfattende ytringer og erklæringer, der gennem deres indhold svarer til påstande, der udtrykker subjektive vurderinger (Patriciello-dommen, nævnt i præmis 34 ovenfor, præmis 32).

40 Det fremgår ligeledes af ordlyden af protokollens artikel 8, at en meningstilkendegivelse for at være omfattet af immuniteten skal være fremsat af en europaparlamentariker »under udøvelsen af [hans] hverv«, hvilket således forudsætter, at der foreligger en forbindelse mellem den udtrykte meningstilkendegivelse og det parlamentariske hverv (Patriciello-dommen, nævnt i præmis 34 ovenfor, præmis 33).

41 Hvad angår erklæringer, der afgives af en europaparlamentariker, der er genstand for en straffesag i oprindelsesmedlemsstaten, må det fastslås, at den immunitet, der er fastsat i protokollens artikel 8, kan hindre retsanvendende myndigheder og nationale retter i at udøve deres respektive beføjelser vedrørende forfølgning af og sanktioner for strafferetlige overtrædelser med det formål at sikre den offentlige orden på deres område og derfor fuldstændigt unddrage de personer, der forurettes gennem disse erklæringer, en adgang til domstolene, herunder i givet fald at opnå erstatning for det lidte tab ved civilretterne (Patriciello-dommen, nævnt i præmis 34 ovenfor, præmis 34).

42 Henset til disse følger må det lægges til grund, at forbindelsen mellem den fremsatte meningstilkendegivelse og det parlamentariske hverv skal fremgå direkte og klart (Patriciello-dommen, nævnt i præmis 34 ovenfor, præmis 35).

43 Endvidere bestemmes det i protokollens artikel 9, at Parlamentets medlemmer på deres eget lands område nyder de immuniteter, der tilstås medlemmerne af deres lands lovgivende forsamling

44 Indholdet af den ukrænkelighed, der er fastsat i protokollens artikel 9, skal fortolkes under henvisning til de relevante nationale bestemmelser (Marra-dommen, nævnt i præmis 34 ovenfor, præmis 25, og Patriciello-dommen, nævnt i præmis 34 ovenfor, præmis 25) og kan følgelig variere afhængigt af parlamentsmedlemmets oprindelsesmedlemsstat.

45 Endvidere kan medlemmets ukrænkelighed ophæves af Parlamentet i henhold til protokollens artikel 9, stk. 3, hvorimod Parlamentet ikke kan ophæve den i artikel 8 fastsatte immunitet (Patriciello-dommen, nævnt i præmis 34 ovenfor, præmis 27).

46 Når Parlamentet modtager en anmodning om ophævelse af immunitet fra en national myndighed, skal det derfor indledningsvis undersøge, om de omstændigheder, som har givet anledning til anmodningen om ophævelse, kan være omfattet af protokollens artikel 8, i hvilket tilfælde immuniteten ikke kan ophæves.

47 Når Parlamentet til den konklusion, at protokollens artikel 8 ikke finder anvendelse, skal det derpå undersøge, om medlemmet nyder den i protokollens artikel 9 fastsatte immunitet for så vidt angår de omstændigheder, medlemmet beskyldes for, og, hvis det er tilfældet, beslutte, om der er anledning til at ophæve denne immunitet eller ej.

Sondringen mellem ophævelse af immuniteten og beskyttelse af immuniteten som omhandlet i protokollen

48 Det bemærkes indledningsvis, at skønt det udtrykkeligt er fastsat i protokollens artikel 9, at et parlamentsmedlems immunitet kan ophæves, gælder det samme ikke beskyttelsen af medlemmets immunitet, som kun følger af artikel 6, stk. 3, i Parlamentets forretningsorden, hvori begrebet ikke defineres.

49 Med hensyn til protokollens artikel 8 har Domstolen fastslået, at forretningsordenen er en retsakt vedrørende den interne organisation, som ikke kan give Parlamentet nogen beføjelser, der ikke udtrykkeligt er fastsat i en generel retsakt, i det foreliggende tilfælde ved protokollen, og at det følger heraf, at selv hvis Parlamentet på foranledning af en anmodning fra det pågældende medlem vedtager en afgørelse på grundlag af forretningsordenen om beskyttelse af immuniteten, udgør denne en udtalelse, som ikke har nogen retsvirkning for de nationale domstole (Marra-dommen, nævnt i præmis 34 ovenfor, præmis 39).

50 Endvidere indebærer den omstændighed, at der i en medlemsstats nationale ret er fastsat en procedure om beskyttelse af det nationale parlaments medlemmer, hvorefter dette har mulighed for at gribe ind, når den nationale domstol ikke anerkender immuniteten, ikke, at der dermed er anerkendt de samme

beføjelser for Europa-Parlamentet over for de af dets medlemmer, som hidrører fra samme stat, da protokollens artikel 8 ikke udtrykkeligt tillægger Parlamentet en sådan kompetence og ikke henviser til nationale retsregler (Marra-dommen, nævnt i præmis 34 ovenfor, præmis 40).

51 Det følger af denne retspraksis, at der skal sondres mellem begrebet beskyttelse af immuniteten, når det bygger på henholdsvis protokollens artikel 8, hvori der fastsættes en absolut immunitet, hvis indhold udelukkende er fastlagt i EU-retten, og som Parlamentet ikke kan ophæve, og protokollens artikel 9, hvori der derimod henvises til de nationale retsregler i parlamentsmedlemmets oprindelsesmedlemsstat for så vidt angår indholdet og udstrækningen af den ukrænkelighed, som det er fastsat, at medlemmet er omfattet af, og som Parlamentet i øvrigt kan ophæve, hvis der er anledning dertil.

52 Eftersom den i protokollens artikel 9 omhandlede ukrænkelighed gælder ipso jure, og et medlem kun kan være frataget den, fordi Parlamentet har ophævet den, kan der inden for rammerne af bestemmelserne i protokollens artikel 9 kun være tale om at beskytte immuniteten, hvis ukrænkeligheden, således som den følger af bestemmelserne i den nationale ret i medlemmets oprindelsesmedlemsstat, tilsidesættes ved handlinger foretaget af politimyndighederne eller de retslige myndigheder i denne stat, og der ikke er fremsat anmodning om ophævelse af medlemmets immunitet.

53 Medlemmet kan under sådanne omstændigheder anmode Parlamentet om at beskytte hans immunitet, således som det er fastsat i artikel 6, stk. 3, i Parlamentets forretningsorden.

54 Heraf følger, at en parlamentsbeslutning vedrørende en anmodning om beskyttelse af et medlems immunitet kun er tænkelig, hvis de kompetente nationale myndigheder ikke har anmodet Parlamentet om at ophæve denne immunitet.

55 Beskyttelse af immuniteten udgør således en måde, hvorpå Parlamentet, efter anmodning fra et medlem, kan stille sig imellem, når de nationale myndigheder krænker eller står i begreb med at krænke et af dets medlemmers immunitet.

56 Hvis de nationale myndigheder derimod har anmodet om ophævelse af immuniteten, skal Parlamentet afgøre, om den skal ophæves eller ej. I så fald har det ikke længere noget formål at beskytte immuniteten, idet Parlamentet enten ophæver den, hvorefter der ikke længere kan være tale om at beskytte den, eller afslår at ophæve den, hvorefter det ikke længere er nødvendigt at beskytte den, eftersom de nationale myndigheder vil være underrettet om, at Parlamentet har afslået deres anmodning om ophævelse af immuniteten, og om, at denne derfor er til hinder for de foranstaltninger, de kunne eller måtte ønske at træffe.

57 Beskyttelsen af immuniteten har følgelig mistet sin genstand, når de nationale myndigheder har anmodet om ophævelse af den. Parlamentet har ikke længere pligt til at handle af egen drift, fordi der ikke foreligger en formel anmodning fra de kompetente myndigheder i en medlemsstat, men skal derimod træffe en afgørelse, hvis der er fremsat en sådan, og dermed forholde sig til den.

Udøvelsen af en søgsmålsret og rækkevidden af Rettens prøvelsesret i forbindelse hermed

58 Skønt de privilegier og immuniteter, som i henhold til protokollen indrømmes Unionen, har en funktionel karakter, idet de har til formål at undgå, at der opstilles hindringer for Unionens funktion og uafhængighed, er de dog udtrykkeligt tillagt Parlamentets medlemmer samt tjenestemændene og de øvrige ansatte ved Unionens institutioner. Den omstændighed, at privilegierne og immuniteterne er fastsat i Unionens offentlige interesse, begrunder, at der er givet institutionerne beføjelse til i givet fald at ophæve immuniteten, men betyder ikke, at disse privilegier og immuniteter udelukkende er tillagt Unionen og ikke ligeledes dennes tjenestemænd, øvrige ansatte og medlemmer af Parlamentet.

Protokollen skaber derfor en subjektiv ret til fordel for disse personer, hvis overholdelse er sikret i kraft af søgsmålsadgangen i henhold til traktaten (jf. Rettens dom af 19.3.2010, sag T-42/06, Gollnisch mod Parlamentet, Sml. II, s. 1135, præmis 94 og den deri nævnte retspraksis).

59 Det skal dog fastslås, at Parlamentet på grund af den politiske karakter af en beslutning, der træffes, fordi der er anmodet om ophævelse eller beskyttelse af immuniteten, har et meget vidt skøn med hensyn til, hvad en sådan beslutning skal gå ud på (jf. i denne retning dommen i sagen Gollnisch mod Parlamentet, nævnt i præmis 58 ovenfor, præmis 101).

60 Udøvelsen af dette skøn er dog ikke unddraget domstolskontrol. Det følger nemlig af fast retspraksis, at Domstolen ved denne kontrol efterprøver, at formforskrifterne er overholdt, at de faktiske omstændigheder, som institutionen har lagt til grund, er materielt rigtige, at der ikke foreligger en åbenbar fejl ved vurderingen af disse faktiske omstændigheder, og at der ikke er begået magtfordrejning (jf. analogt Domstolens dom af 25.1.1979, sag 98/78, Racke, Sml. s. 69, præmis 5, og af 22.10.1991, sag C-16/90, Nölle, Sml. I, s. 5163, præmis 12).

61 Ved denne prøvelse må den kritik, som er fremsat af begrundelsen i Retsudvalgets betænkning, antages at være rettet mod begrundelsen for beslutningen om ophævelse af immuniteten (jf. i denne retning Rettens dom af 15.10.2008, sag T-345/05, Mote mod Parlamentet, Sml. II, s. 2849, præmis 59, og dommen i sagen Gollnisch mod Parlamentet, nævnt i præmis 58 ovenfor, præmis 98).

62 De foreliggende sager skal prøves på baggrund af ovenstående betragtninger.

Annullationspåstanden i sag T-346/11 vedrørende ophævelse af sagsøgerens immunitet

63 Sagsøgeren har fremsat seks anbringender til støtte for sin annullationspåstand.

64 Han har hævdet, at der er sket en tilsidesættelse af for det første protokollens artikel 9, for det andet den »faste retspraksis« ved Parlamentets Retsudvalg, for det tredje retssikkerhedsprincippet og princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, for det fjerde parlamentsmedlemmets uafhængighed, for det femte bestemmelserne i forretningsordenens artikel 3, stk. 4, andet afsnit, om den procedure, der kan føre til mandatbortfald for et medlem, og for det sjette kontradiktionsprincippet og hans ret til forsvar.

65 Indledningsvis skal der foretages en samtidig prøvelse af det første og det fjerde anbringende.

Det første anbringende vedrørende tilsidesættelse af protokollens artikel 9 og det fjerde anbringende vedrørende tilsidesættelse af parlamentsmedlemmets uafhængighed

66 Til støtte for sit første anbringende har sagsøgeren gjort gældende, at Parlamentet begik en retlig fejl ved at ophæve hans immunitet med den begrundelse, at de udtalelser og meningstilkendegivelser, som er indeholdt i den omtvistede pressemeddelelse, var blevet fremsat uden for rammerne af hans virksomhed som medlem af Parlamentet. Efter sagsøgerens opfattelse skal den frie politiske debat og parlamentsmedlemmets ytringsfrihed nemlig beskyttes, uanset om der gøres brug af disse friheder inden for rammerne af Parlamentet i snæver forstand eller ej, og hans immunitet skulle derfor have været beskyttet og ikke ophævet. Sagsøgeren finder nemlig, at protokollens artikel 9 vedrører samtlige handlinger, som foretages uden for rammerne af udøvelsen af virksomheden som parlamentsmedlem i snæver forstand, og som for størstedelens vedkommende er omfattet af den immunitet, der er fastsat i protokollens artikel 8. Parlamentet tilsidesatte derfor protokollens artikel 9.

67 Endvidere har sagsøgeren til støtte for sit fjerde anbringende gjort gældende, at Parlamentet ikke kunne ophæve hans immunitet efter at have afgjort, at han ikke havde gjort brug af sin ytringsfrihed inden for rammerne af udøvelsen af sit hverv som parlamentsmedlem. Ifølge sagsøgeren er der nemlig ikke noget

fortilfælde i Parlamentets hidtidige beslutningspraksis for, at et medlem af Europa-Parlamentet skal henvise til denne status for at kunne nyde de privilegier og immuniteter, som knytter sig til medlemmets mandat, når medlemmet udtaler sig uden for forsamlingens sædvanlige arbejdssteder.

68 Den frie politiske debat blev derfor tilsidesat, hvilket ifølge sagsøgeren indebærer en tilsidesættelse af forretningsordenens artikel 6, stk. 1.

69 Parlamentet har bestridt ovennævnte påstande.

70 Det skal bemærkes, at Parlamentet udelukkede behandlede anmodningen om ophævelse af sagsøgerens immunitet på grundlag af protokollens artikel 9, hvilket fremgår af såvel begrundelsen for Retsudvalgets betænkning som beslutningen om ophævelse af sagsøgerens immunitet.

71 Endvidere har sagsøgeren i sine skriftlige indlæg medgivet, at det var med rette, at Parlamentet fandt, at anmodningen om ophævelse af hans immunitet udelukkende skulle behandles på grundlag af protokollens artikel 9.

72 Desuden bekræftede sagsøgeren under retsmødet, at protokollens artikel 8 efter hans opfattelse ikke finder anvendelse i det foreliggende tilfælde.

73 Parterne er således enige om, at anmodningen om ophævelse af sagsøgerens immunitet skulle behandles på grundlag af bestemmelserne i protokollens artikel 9.

74 Det bemærkes i denne forbindelse vedrørende det foreliggende tilfælde, at de udtalelser i den omtvistede pressemeddelelse, som sagsøgeren beskyldes for, drejer sig om den måde, hvorpå formanden for regionalforsamlingen og generaldirektøren for forvaltningen i regionen Rhônes-Alpes havde reageret på en forespørgsel fra efterretningstjenesten, som havde til formål at indhente oplysninger om visse embedsmænd.

75 Endvidere er det ubestridt, at udtalelserne var affattet af talsmanden for Front Nationals gruppe i regionalforsamlingen for regionen Rhônes-Alpes, for hvilken politisk gruppe sagsøgeren, der selv er folkevalgt medlem af denne forsamling, er formand.

76 Det er ligeledes ubestridt, at sagsøgeren på en pressekonference, der blev afholdt i Lyon den 10. oktober 2008, bekræftede, at pressemeddelelsen var blevet affattet af personer, der havde bemyndigelse til at udtale sig på vegne af den pågældende politiske gruppe i regionalforsamlingen.

77 Det må derfor fastslås, at ovennævnte faktiske omstændigheder er direkte forbundet med de hverv, sagsøgeren udøver i sin egenskab af medlem af regionalforsamlingen for regionen Rhônes-Alpes og formand for Front Nationals gruppe i denne forsamling. Desuden er det – således som det fremgår af dokumenterne i sagens akter, navnlig bilag A6, A8 og A10 til stævningen og bilag B2 til svarskriftet – i denne egenskab, at han retsforfølges af de franske myndigheder.

78 Der er således ikke nogen forbindelse mellem de omtvistede udtalelser, som sagsøgeren beskyldes for, og hans hverv som medlem af Parlamentet, endsige nogen direkte og klar forbindelse mellem de omtvistede udtalelser og hvervet som medlem af Parlamentet, som kunne begrunde, at protokollens artikel 8, som fortolket af Domstolen (jf. præmis 42 ovenfor), blev bragt i anvendelse.

79 Det var følgelig korrekt, at Parlamentet fandt, at anmodningen om ophævelse af sagsøgerens immunitet alene skulle behandles på grundlag af protokollens artikel 9 og ikke på grundlag af dens artikel 8.

80 I henhold til protokollens artikel 9 nyder sagsøgeren på fransk område de immuniteter, der tilstås medlemmerne af dette lands lovgivende forsamling, og som er fastsat i den franske forfatnings artikel 26.

81 I det foreliggende tilfælde har sagsøgeren kritiseret Parlamentet for at have ophævet hans immunitet med den begrundelse, at de omtvistede udtalelser, han tillægges ansvaret for, blev fremsat uden for rammerne af hans virksomhed som medlem af Parlamentet, skønt protokollens artikel 9 efter sagsøgerens opfattelse vedrører samtlige handlinger foretaget uden for rammerne af udøvelsen af virksomheden som medlem af Parlamentet i snæver forstand og har til formål at beskytte den frie politiske debat og parlamentsmedlemmets ytringsfrihed, uanset om der gøres brug af disse friheder inden for rammerne af Europa-Parlamentet i snæver forstand eller ej.

82 I den franske forfatnings artikel 26 bestemmes følgende:

»Medlemmer af Parlamentet kan ikke retsforfølges, eftersøges, anholdes, tilbageholdes eller dømmes på grund af meningstilkendegivelser eller stemmeafgivelser under udøvelsen af deres hverv.

Medlemmer af Parlamentet kan ikke i strafferetligt øjemed udsættes for anholdelse eller nogen som helst anden frihedsberøvende eller frihedsindskrænkende foranstaltning uden tilladelse fra præsidiet for den forsamling, som medlemmet tilhører. Denne tilladelse er ikke påkrævet, hvis den pågældende gribes på fersk gerning, eller hvis der foreligger en endelig domfældelse.

Tilbageholdelse, frihedsberøvende eller frihedsindskrænkende foranstaltninger og retsforfølgelse af et medlem af Parlamentet stilles i bero under parlamentssamlingen, hvis den forsamling, som det pågældende medlem tilhører, forlanger det.

[...]«

83 Skønt sagsøgeren ikke har oplyst, om det er den immunitet eller den ukrænkelighed, som er omhandlet i ovennævnte bestemmelser, han finder, at han er omfattet af, må det lægges til grund, at han ved sin argumentation i realiteten har påberåbt sig den immunitet, som er fastsat i den franske forfatnings artikel 26, stk. 1, eftersom han finder, at han ikke kan retsforfølges eller dømmes på grund af meningstilkendegivelser under udøvelsen af sit hverv.

84 For at kunne påberåbe sig bestemmelserne i den franske forfatnings artikel 26, stk. 1, kræves det således – på samme måde, som når der er tale om protokollens artikel 8 – at parlamentsmedlemmets udtalelser er blevet fremsat under udøvelsen af hans hverv som medlem af Europa-Parlamentet, eftersom det er i denne egenskab, at medlemmet, i medfør af protokollens artikel 9, nyder den immunitet, der tilstås af den franske forfatning.

85 Det må imidlertid fastslås, at dette ikke er tilfældet i den foreliggende sag (jf. præmis 74-78 ovenfor).

86 Heraf følger, at Parlamentet ikke begik en fejl, da det fandt, at:

»[...] anmodningen fra de franske myndigheder ikke vedrører [sagsøgerens] politiske virksomhed som medlem af [Parlamentet], men [hans] rent lokale og regionale virksomhed som medlem af regionalforsamlingen for regionen Rhônes-Alpes, et hverv, hvortil han blev valgt ved almindeligt direkte valg, og som er forskelligt fra hvervet som medlem af [...] Parlamentet«.

87 Det følger ligeledes heraf, at det er uden betydning, om parlamentsmedlemmet påberåbte sig denne egenskab eller ej, da han fremsatte de omtvistede udtalelser, idet dette ikke skal tages i betragtning ved bestemmelsen af, om udtalelserne blev fremsat under udøvelsen af medlemmets hverv.

88 Endelig må det, da sagsøgerens argumentation går ud på, at han ikke handlede under udøvelsen af sit hverv som medlem af Europa-Parlamentet, men kun inden for rammerne af den virksomhed, ethvert medlem af Parlamentet kan tænkes at udøve ud over dette hverv, hvorfor det ikke er den franske forfatnings artikel 26, stk. 1, der finder anvendelse i det foreliggende tilfælde, men dens artikel 26,

stk. 2 eller 3, fastslås, at retsforfølgning er mulig ifølge den franske forfatnings artikel 26, stk. 3, medmindre Parlamentet modsætter sig det, hvilket indebærer, at retsforfølgningen ikke kræver ophævelse af parlamentsmedlemmets ukrænkelighed.

89 Ydermere – og for så vidt det måtte være nødvendigt – bemærkes, at det udtrykkeligt bestemmes i protokollens artikel 9, at Parlamentet kan ophæve den immunitet, medlemmet af Parlamentet nyder i henhold til denne bestemmelse.

90 Parlamentet kan derfor ikke kritiseres for, at det på baggrund af de konkrete omstændigheder og den anmodning, Den Franske Republiks ministre d'État, seglbevarer, justitsminister og minister for frihedsrettigheder havde fremsat, fandt det rigtigt at ophæve den immunitet, som sagsøgeren nyder i henhold til protokollen, således at den undersøgelse, de franske retslige myndigheder havde indledt, kunne fortsættes.

91 Da, afslutningsvis, sagsøgeren har gjort gældende, at Parlamentet havde kunnet ophæve hans immunitet i et sådant tilfælde, men at det på baggrund af sin hidtidige beslutningspraksis normalt ikke gør det, er denne argumentation i det væsentlige sammenfaldende med den, som er blevet fremført til støtte for det andet og det tredje anbringende, hvorfor der henvises til prøvelsen af disse.

92 Såvel det første som det fjerde anbringende bør følgelig forkastes.

Det andet anbringende vedrørende tilsidesættelse af den »faste retspraksis« ved Parlamentets Retsudvalg for så vidt angår ytringsfrihed og fumus persecutionis og det tredje anbringende vedrørende tilsidesættelse af retssikkerhedsprincippet, princippet om beskyttelse af den berettigede forventning og ligebehandlingsprincippet

93 Til støtte for sit andet anbringende har sagsøgeren gjort gældende, at Parlamentet kan fastlægge sine egne principper og derved skabe en »retspraksis« vedrørende navnlig parlamentarisk immunitet, som de øvrige institutioner skal anvende.

94 Parlamentets forhandlinger om de anmodninger om ophævelse af immunitet, som er blevet indgivet til det i tidens løb, har således gjort det muligt at udlede nogle generelle principper, der er fastlagt i den beslutning, som Parlamentet vedtog på plenarmødet den 10. marts 1987 (EFT C 99, s. 44) på grundlag af den betænkning af Donnez, som afsluttede proceduren for høring af Parlamentet om udkastet til protokol om ændring af protokollen vedrørende De Europæiske Fællesskabers privilegier og immuniteter for så vidt angår Parlamentets medlemmer (A2-121/86).

95 Parlamentet opstillede således en række principper vedrørende beskyttelsen af medlemmernes rettigheder, idet det i meget vid udstrækning afslår at ophæve deres immunitet, især når det drejer sig om at beskytte deres ytringsfrihed, og navnlig når de retsforfølges af politiske modstandere eller de udøvende myndigheder.

96 De principper, som er fastlagt inden for rammerne af denne »faste retspraksis«, er sammenfattet i et dokument fra Udvalget om Retlige Anliggender og Det Indre Marked, der har titlen »Meddelelse til medlemmerne nr. 11/2003« af 6. juni 2003 (herefter »meddelelse nr. 11/2003«).

97 Sagsøgeren har gjort gældende, at de udtalelser, han beskyldes for, klart er fremsat inden for rammerne af hans rolle som repræsentant for det politiske parti, han tilhører, og som formand for samme partis gruppe i regionalforsamlingen, om end han ligeledes er medlem af Europa-Parlamentet for dette parti. Heraf følger efter hans opfattelse, at det ikke kan nægtes ham at definere sine udtalelser som værende direkte forbundet med hans politiske virksomhed. Ifølge sagsøgeren var det derfor åbenbart illoyalt, at Retsudvalget fandt, at han havde fremsat udtalelserne uden for rammerne af udøvelsen af sine hverv som medlem af Europa-Parlamentet.

98 Som følge heraf foreligger der en tilsidesættelse ikke alene af ovennævnte principper om parlamentsmedlemmernes ytringsfrihed, men også af fumus persecutionis, eftersom straffesagen følger af den af LICRA indgivne anmeldelse med indtrædelse af civil part, som var og bliver organiseret af sagsøgerens erklærede politiske modstandere på såvel lokalt og regionalt plan som i Europa-Parlamentet.

99 Endvidere finder sagsøgeren i det væsentlige, at de franske myndigheders, herunder navnlig de retslige myndigheders, adfærd ligeledes viser, at der foreligger en sådan fumus persecutionis.

100 Ifølge sagsøgeren har de af Parlamentet fastlagte principper i en sådan situation til formål at beskytte medlemmet mod en ophævelse af immuniteten.

101 Endelig har sagsøgeren i det væsentlige til støtte for sit tredje anbringende gjort gældende, at Parlamentet dels ved at fravige den »retspraksis«, det har fastlagt vedrørende ytringsfrihed og fumus persecutionis, tilsidesatte retssikkerhedsprincippet og princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, dels ved at ophæve hans immunitet og derved fravige sin »retspraksis« ligeledes tilsidesatte ligebehandlingsprincippet, som finder anvendelse mellem dets medlemmer.

102 Parlamentet har bestridt ovennævnte påstande.

103 Da sagsøgeren inden for rammerne sit andet anbringende i det væsentlige har gjort gældende, at Parlamentet tilsidesatte sin »faste retspraksis« vedrørende ytringsfrihed, således som den følger af meddelelse nr. 11/2003, og inden for rammerne sit tredje anbringende, at tilsidesættelsen af denne »faste retspraksis« indebærer en tilsidesættelse af retssikkerhedsprincippet, princippet om beskyttelse af den berettigede forventning og ligebehandlingsprincippet, skal det indledningsvis afklares, hvilken karakter meddelelse nr. 11/2003 har i retlig henseende.

– Den retlige karakter af meddelelse nr. 11/2003 og Rettens prøvelsesret

104 Indledningsvis skal meddelelse nr. 11/2003, som er affattet på følgende måde, tages i betragtning:

»Sekretariatet [for Udvalget om Retlige Anliggender og Det Indre Marked] har udarbejdet vedlagte dokument efter anmodning fra Udvalget. Det har fastlagt de tilfælde fra og med 1979, hvori Parlamentet er blevet forelagt anmodninger om ophævelse af immunitet i sager, der vedrører meningstilkendegivelser, og under hensyn til den endelige afstemning i plenarforsamlingen forsøgt at udlede fælles principper heraf.

[...]

Skønt der i protokollens artikel [9], stk. 1, litra a), henvises til de immuniteter, der tilstås medlemmerne af den pågældende nationale lovgivende forsamling, kan […] Parlamentet fastlægge sine egne principper og dermed skabe, hvad der kunne benævnes en »retspraksis«.

[...]

Ovennævnte principper eller retspraksis skal medføre, at der skabes et sammenhængende europaparlamentarisk immunitetsbegreb, der principielt er uafhængigt af den forskellige praksis, som gælder i de nationale parlamenter [...] Efter at have undersøgt, om den nationale lovgivning indeholder bestemmelser om immunitet, anvender […] Parlamentet faste principper, når det skal træffes afgørelse om ophævelse af immunitet.

[...]

Princip nr. 2: Det er et grundlæggende princip, at immuniteten ikke ophæves i tilfælde, hvor de handlinger, medlemmet af Parlamentet anklages for, indgår i medlemmets politiske virksomhed eller er direkte forbundet med denne.

Som meningstilkendegivelser, der er omfattet af parlamentsmedlemmets politiske virksomhed, betragtes ytringer fremsat (endog fra tilhørerpladserne i et nationalt parlament) under offentlige møder, i politiske publikationer, i pressen, i bøger, i fjernsynet, i form af underskrivelse af et politisk flyveskrift og endog i en retssal [...] Parlamentet har endog afslået at hæve immuniteten i forbindelse med underordnede anklager, når hovedanklagen vedrørte tilkendegivelsen af en politisk opfattelse.

Det er i vid udstrækning irrelevant, hvad der antages at være udtalt eller skrevet, især når meningstilkendegivelsen vedrører en anden politiker eller genstanden for en politisk debat. Det kan dog i visse tilfælde give anledning til, at der udtrykkes en modsat holdning:

[...]

3. det anføres ofte i betænkningerne, at en meningstilkendegivelse ikke må udgøre tilskyndelse til had, en ærekrænkelse, en krænkelse af personers grundlæggende menneskerettigheder eller et angreb på gruppers eller enkeltpersoners ære eller omdømme. Det skal dog siges, at Parlamentet altid har anlagt en meget liberal holdning, når der er tale om meningstilkendegivelser fremsat på den politiske kampplads, idet det har bemærket, at det på den politiske kampplads ofte er vanskeligt at sondre mellem diskussion og ærekrænkelse.

[...]

Begrebet fumus persecutionis, dvs. formodningen om, at retsforfølgningen af et parlamentsmedlem er blevet indledt i den hensigt at skade medlemmets politiske virksomhed, f.eks. hvis det er anonyme anklager, der har givet anledning til efterforskningen, eller når anmodningen er blevet fremsat længe efter den hævdede adfærd. Når, f.eks., en politisk modstander har indledt retsforfølgning med krav om erstatning for ærekrænkelse, vurderes det – medmindre der foreligger bevis for det modsatte – at retsforfølgningen må anses for at have til formål at skade det pågældende medlem og ikke at opnå erstatning for tab. Der formodes navnlig at foreligge fumus persecutionis, når der er indledt retsforfølgning for omstændigheder af ældre dato, under en valgkamp, for at statuere et eksempel på den anklagede osv.

Princip nr. 3: Når retsforfølgningen er iværksat af en politisk modstander, ophæves immuniteten ikke, eftersom retsforfølgningen – medmindre der foreligger bevis for det modsatte – må anses for at have til formål at skade det pågældende medlem og ikke at opnå erstatning for tab. Det samme gælder, når retsforfølgningen er indledt under omstændigheder, som giver anledning til at formode, at den kun er blevet indledt for at skade det pågældende medlem.

[...]«

105 Det må fastslås, at det er med rette, når Parlamentet har gjort gældende, at ovennævnte dokument, som er blevet udarbejdet af sekretariatet for Udvalget om Retlige Anliggender og Det Indre Marked, ikke er en parlamentsretsakt og kun udgør en sammenfatning af Udvalgets hidtidige beslutningspraksis på det omhandlede område.

106 Endvidere bemærkes, at det fremgår af fast retspraksis, at enhver borger, som befinder sig i en situation, hvor fællesskabsadministrationen har givet den pågældende anledning til at nære begrundede forhåbninger ved at give ham præcise løfter, kan påberåbe sig princippet om beskyttelse af den berettigede forventning (Domstolens dom af 15.7.2004, forenede sager C-37/02 og C-38/02, Di Lenardo et Dilexport, Sml. I, s. 6911, præmis 70, og Rettens dom af 17.12.1998, sag T-203/96, Embassy Limousines & Services mod Parlamentet, Sml. II, s. 4239, præmis 74). Præcise, ubetingede og

samstemmende oplysninger, der stammer fra pålidelige og troværdige kilder, udgør sådanne løfter, uanset i hvilken form de er afgivet (jf. i denne retning Domstolens dom af 25.5.2000, sag C-82/98 P, Kögler mod Domstolen, Sml. I, s. 3855, præmis 33, og Rettens dom af 18.10.2011, sag T-439/09, Purvis mod Parlamentet, endnu ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 69). Derimod kan ingen påberåbe sig tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, såfremt administrationen ikke har afgivet præcise løfter (Domstolens dom af 24.11.2005, sag C-506/03, Tyskland mod Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 58, og af 22.6.2006, forenede sager C-182/03 og C-217/03, Belgien og Forum 187 mod Kommissionen, Sml. I, s. 5479, præmis 147). Desuden kan kun løfter, som er i overensstemmelse med gældende regler, begrunde en berettiget forventning (Rettens dom af 30.6.2005, sag T-347/03, Branco mod Kommissionen, Sml. II, s. 2555, præmis 102, og af 23.2.2006, sag T-282/02, Cementbouw Handel & Industrie mod Kommissionen, Sml. II, s. 319, præmis 77).

107 Eftersom meddelelse nr. 11/2003 ikke er en parlamentsretsakt, men kun udgør en sammenfatning af den hidtidige beslutningspraksis i Udvalget om Retlige Anliggender og Det Indre Marked, som Parlamentets Generalsekretariat har udarbejdet for at oplyse Parlamentets medlemmer derom, og et sådant dokument følgelig ikke kan være bindende for Parlamentet, kan det derfor ikke indeholde præcise, ubetingede og samstemmende oplysninger fra Parlamentet, som udgør præcise løfter fra dette, der har kunnet give dets medlemmer anledning til at nære begrundede forhåbninger.

108 Heraf følger, at sagsøgeren under alle omstændigheder ikke kan gøre gældende, at Parlamentet ved at fravige et dokument, som ikke er en parlamentsretsakt, tilsidesatte princippet om beskyttelse af den berettigede forventning.

109 Det skal dog bemærkes, at institutionerne har pligt til at udøve deres beføjelser i overensstemmelse med EU-rettens generelle principper, såsom ligebehandlingsprincippet og princippet om god forvaltningsskik, og at de under hensyn til disse principper skal tage hensyn til allerede trufne afgørelser vedrørende lignende anmodninger og særligt overveje, hvorvidt der skal træffes samme beslutning. I denne forbindelse skal ligebehandlingsprincippet og princippet om god forvaltningsskik forliges med legalitetsprincippet (jf. analogt Domstolens dom af 10.3.2011, sag C-51/10 P, Agencja Wydawnicza Technopol mod KHIM, Sml. I, s. 1541, præmis 73-75 og den deri nævnte retspraksis).

110 Det bemærkes hvad dette angår, at ligebehandlingsprincippet navnlig er til hinder for, at ensartede situationer behandles forskelligt, medmindre en sådan behandling er objektivt begrundet (jf. Domstolens dom af 16.12.2008, sag C-127/07, Arcelor Atlantique et Lorraine m.fl., Sml. I, s. 9895, præmis 23, og af 14.10.2010, sag C-67/09 P, Nuova Agricast og Cofra mod Kommissionen, Sml. I, s. 9811, præmis 78 og den deri nævnte retspraksis).

111 Endvidere fremgår det af fast retspraksis, at de garantier, som Unionens retsorden giver under den administrative sagsbehandling, bl.a. omfatter princippet om god forvaltningsskik, hvortil er knyttet kravet om, at den kompetente institution omhyggeligt og upartisk skal undersøge alle relevante forhold i den konkrete sag (Domstolens dom af 21.11.1991, sag C-269/90, Technische Universität München, Sml. I, s. 5469, præmis 14, og af 29.3.2012, sag C-505/09 P, Kommissionen mod Estland, endnu ikke trykt i Samling af Afgørelser, præmis 95).

112 Det må følgelig lægges til grund, at sagsøgeren ved sit anbringende om tilsidesættelse af Parlamentets »faste retspraksis« vedrørende immunitet har ønsket at gøre gældende, at der foreligger en tilsidesættelse af princippet om god forvaltningsskik og ligebehandlingsprincippet.

113 Selv hvis meddelelse nr. 11/2003 indeholdt tilstrækkeligt præcise oplysninger om den holdning, Parlamentets medlemmer kan forvente af dette, når det skal tage stilling til et medlems immunitet på baggrund af navnlig ytringsfriheden og fumus persecutionis, ville Parlamentet ikke kunne fravige holdningen uden at give en tilstrækkelig begrundelse på dette punkt.

114 Det bemærkes i denne forbindelse, at den begrundelse, som kræves i henhold til artikel 296 TEUF, skal tilpasses karakteren af den pågældende retsakt og klart og utvetydigt angive de betragtninger, som den institution, der har udstedt den anfægtede retsakt, har lagt til grund, således at de berørte parter kan få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning, og således at den kompetente ret kan udøve sin prøvelsesret. Det nærmere indhold af begrundelseskravet skal fastlægges i lyset af den konkrete sags omstændigheder, navnlig indholdet af den pågældende retsakt, indholdet af de anførte grunde samt den interesse, som retsaktens adressater samt andre, der må anses for umiddelbart og individuelt berørt af retsakten, kan have i begrundelsen. Det kræves ikke, at begrundelsen angiver alle de forskellige relevante faktiske og retlige forhold, da spørgsmålet, om en beslutnings begrundelse opfylder kravene efter artikel 296 TEUF, ikke blot skal vurderes i forhold til ordlyden, men ligeledes til den sammenhæng, hvori den indgår, samt under hensyn til alle de retsregler, som gælder på det pågældende område (Domstolens dom af 2.4.1998, sag C-367/95 P, Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, Sml. I, s. 1719, præmis 63, af 30.9.2003, sag C-301/96, Tyskland mod Kommissionen, Sml. I, s. 9919, præmis 87, og af 22.6.2004, sag C-42/01, Portugal mod Kommissionen, Sml. I, s. 6079, præmis 66).

115 Hvad endelig angår retssikkerhedsprincippet fremgår det af retspraksis, at dette princip er et grundlæggende EU-retligt princip, som kræver, at en ordning er klar og utvetydig, for at borgerne ikke skal være i tvivl om deres rettigheder og pligter, således at de kan handle derefter. Når, imidlertid, en retsregel giver anledning til en vis usikkerhed med hensyn til dens betydning og rækkevidde, skal det undersøges, om den omhandlede retsregel er så tvetydig, at den er til hinder for, at borgerne kan rydde en eventuel tvivl vedrørende rækkevidden eller betydningen af reglen af vejen (jf. i denne retning Domstolens dom af 14.4.2005, sag C-110/03, Belgien mod Kommissionen, Sml. I, s. 2801, præmis 30 og 31).

– Den anfægtede retsakt

116 Sagsøgeren har til støtte for sit andet anbringende anført, at Parlamentet tilsidesatte sin hidtidige beslutningspraksis vedrørende vurderingen af tilfælde, hvori der er tale om parlamentsmedlemmernes ytringsfrihed, og hvori der er mistanke om fumus persecutionis.

117 Hvad indledningsvis angår ytringsfriheden følger det ifølge meddelelse nr. 11/2003 af Parlamentets beslutningspraksis, at ophævelse af immunitet bl.a. kan komme på tale, hvis de omstændigheder, parlamentsmedlemmet beskyldes for, er udtryk for opfordring til racehad.

118 I det foreliggende tilfælde angives det i den anfægtede retsakts betragtning A og B, at de kompetente myndigheder har kvalificeret omstændighederne således:

»A. der henviser til, at en fransk offentlig anklager har anmodet om ophævelse af medlem af [Parlamentet] Bruno Gollnischs parlamentariske immunitet for at gøre det muligt at undersøge en klage over påstået opfordring til racehad og, hvis der er grundlag herfor, retsforfølge [sagsøgeren] ved den franske ret i første instans, appelretten og kassationsretten,

B. der henviser til, at anmodningen om ophævelse af [sagsøgerens] immunitet vedrører en påstået overtrædelse af bestemmelserne om opfordring til racehad som følge af en pressemeddelelse, der blev udsendt den 3. oktober 2008 af regionen Rhône Alpes' »Front National«-gruppe, som [sagsøgeren] var formand for«.

119 Hvad dernæst angår fumus persecutionis bemærkes, at retsforfølgningen af sagsøgeren ikke var blevet iværksat af en politisk modstander, men af en forening, som efter fransk lov er berettiget til at forfølge racistiske eller antisemitiske ytringer og skrifter ved domstolene i henhold til lov af 29. juli 1881 om pressefrihed (*Bulletin des Lois*, 1881, nr. 637, s. 125), at det ikke var anonyme anklager, som havde givet anledning til efterforskningen, at den indledte retsforfølgning hverken vedrørte omstændigheder

af ældre dato eller handlinger begået under en valgkamp, og at der på baggrund af de omstændigheder, Parlamentet tog i betragtning, og som sagsøgeren i øvrigt ikke har bestridt, ikke er grundlag for at fastslå, at forfølgningen åbenbart havde til formål at statuere et eksempel på denne.

120 Ingen af de kriterier, hvortil der er blevet henvist i forbindelse med Parlamentets hidtidige beslutningspraksis, og som tidligere har foranlediget dette til at afslå en anmodning om ophævelse af immuniteten, er således opfyldt i det foreliggende tilfælde.

121 Det var derfor med velberåd hu, at Parlamentet anførte følgende i beslutningen om ophævelse af sagsøgerens immunitet:

»[...] [I] nærværende sag [har Parlamentet ikke] fundet noget bevis på fumus persecutionis, dvs. en tilstrækkelig alvorlig og præcis mistanke om, at sagen er blevet anlagt med den hensigt at skade medlemmets politiske virksomhed [...]«

122 Heraf følger for så vidt angår vurderingen i relation såvel ytringsfriheden som spørgsmålet om, hvorvidt der forelå fumus persecutionis, at Parlamentets forpligtelse til at omhyggeligt og upartisk at undersøge alle relevante forhold i den konkrete sag er opfyldt, og sagsøgeren har ikke påvist, at princippet om god forvaltningsskik blev tilsidesat.

123 Det samme er tilfældet med hensyn til ligebehandlingsprincippet, idet sagsøgeren på baggrund af Parlamentets hidtidige beslutningspraksis som beskrevet i meddelelse nr. 11/2003 ikke har påvist, at han blev behandlet anderledes, end medlemmer af Parlamentet i tilsvarende situationer normalt bliver.

124 Endvidere kan sagsøgeren, henset til den retlige karakter af meddelelse nr. 11/2003, som ikke er et parlamentsdokument (jf. præmis 107 og 108 ovenfor), ikke med føje påberåbe sig, at Parlamentet ved at fravige denne meddelelse på en for sagsøgeren uventet måde tilsidesatte retssikkerhedsprincippet, eftersom meddelelsen kun er udarbejdet af Parlamentets Generalsekretariat og derfor ikke kan betragtes som en ordning som omhandlet i ovennævnte retspraksis (præmis 115).

125 Endelig følger det af alle de ovenstående betragtninger, at den anfægtede retsakt indeholder en tilstrækkelig begrundelse for så vidt angår de to ovennævnte præmisser.

126 Det andet og det tredje anbringende bør derfor forkastes i det hele.

Det femte anbringende vedrørende tilsidesættelse af forretningsordenens bestemmelser om den procedure, der kan føre til mandatbortfald for et medlem

127 Sagsøgeren har i det væsentlige gjort gældende, at de handlinger, han forfølges for, efter fransk ret kan straffes med en supplerende straf i form af fortabelse af valgbarhed, som medfører bortfald af valgmandater.

128 Den franske regering iagttog ikke proceduren i forretningsordenens artikel 3, stk. 6, og undlod i sin skrivelse at anføre, at den forfølgning, som var indledt af sagsøgeren, kunne medføre, at hans mandat som parlamentsmedlem bortfaldt.

129 Desuden udbad, ifølge sagsøgeren, intet af Parlamentets organer sig en forklaring af den franske regering. Parlamentets formand burde have gjort Retsudvalget bekendt med dette væsentlige punkt, og Udvalget kunne have taget hensyn til det, selv om det var højst usandsynligt, at sagsøgeren ville være blevet idømt en sådan supplerende straf.

130 Heraf følger ifølge sagsøgeren, at den manglende iagttagelse af denne væsentlige formforskrift undergraver gyldigheden af det kompetente udvalgs betænkning og som følge heraf beslutningen om ophævelse af sagsøgerens immunitet.

131 Parlamentet har bestridt ovennævnte påstande.

132 Ifølge fast retspraksis er formålet med en fællesskabsinstitutions forretningsorden at sikre en hensigtsmæssig forretningsgang inden for institutionen. Det følger heraf, at fysiske og juridiske personer ikke til støtte for et annullationssøgsmål kan påberåbe sig, at der er sket en tilsidesættelse af sådanne regler, som ikke har til formål at beskytte borgerne (Domstolens dom af 7.5.1991, sag C-69/89, Nakajima mod Rådet, Sml. I, s. 2069, præmis 49 og 50; jf. i denne retning Domstolens dom af 13.9.2007, sag C-443/05 P, Common Market Fertilizers mod Kommissionen, Sml. I, s. 7209, præmis 144 og 145).

133 Endvidere kan tilsidesættelsen af en væsentlig formforskrift ifølge fast retspraksis medføre annullation af den pågældende beslutning, hvis det bevises, at beslutningen ville have fået et andet indhold, hvis denne uregelmæssighed ikke havde foreligget (jf. i denne retning Domstolens dom af 29.10.1980, forenede sager 209/78-215/78 og 218/78, van Landewyck m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 3125, præmis 47, og Rettens dom af 5.4.2006, sag T-279/02, Degussa mod Kommissionen, Sml. II, s. 897, præmis 416).

134 I det foreliggende tilfælde tager sagsøgerens første klagepunkt i det væsentlige sigte på, at Retten fastslår, at de franske myndigheder tilsidesatte deres pligt i henhold til forretningsordenens artikel 3, stk. 6, til at oplyse Parlamentet om tilstedeværelsen af en procedure, som kan føre til bortfald af sagsøgerens mandat.

135 Der fastsættes imidlertid ikke en sådan forpligtelse for medlemsstaterne i forretningsordenens artikel 3, stk. 6.

136 Det bestemmes nemlig i forretningsordenens artikel 3, stk. 6, at hvis medlemsstaternes kompetente myndigheder indleder en procedure, som kan føre til mandatbortfald for et medlem, skal Parlamentets formand anmode dem om løbende at orientere ham om sagens udvikling og henvise sagen til det kompetente udvalg, på hvis forslag Parlamentet kan afgive en udtalelse.

137 I bestemmelserne i denne artikel fastsættes således den procedure, Parlamentets formand, og ikke medlemsstaterne, skal følge. Desuden er det under alle omstændigheder udelukket, at det kan fastslås, at der påhviler medlemsstaterne nogen forpligtelse på grundlag af Parlamentets forretningsorden.

138 Det første klagepunkt bør følgelig forkastes.

139 Det andet klagepunkt går ud på, at intet af Parlamentets organer, og først og fremmest dets formand, påtalte over for de franske myndigheder, at de ikke havde oplyst Parlamentet om, at sagsøgeren risikerede, at hans mandat bortfaldt, skønt formanden burde have henledt det kompetente udvalgs opmærksomhed på denne forsømmelse, som udvalget kunne have taget hensyn til, da det vedtog beslutningen om ophævelse af hans immunitet.

140 Det må imidlertid fastslås, at forretningsordens artikel 3, stk. 6, som ikke indeholder regler, der har til formål at beskytte enkeltpersoner, kun tager sigte på – således som Parlamentet har gjort gældende – at gøre det muligt for dette at blive holdt underrettet om, hvilke skridt de nationale myndigheder har taget som led i en procedure, der kan føre til mandatbortfald for et medlem og til, at medlemmet eventuelt erstattes med en anden person.

141 Der er således tale om en bestemmelse, som har til formål at sikre en hensigtsmæssig forretningsgang inden for Parlamentet, og som derfor ikke udgør en væsentlig formforskrift i proceduren for ophævelse af et medlems immunitet.

142 Det andet klagepunkt bør derfor ligeledes forkastes.

143 Det femte anbringende bør følgelig forkastes i det hele.

Det sjette anbringende vedrørende tilsidesættelse af kontradiktionsprincippet og retten til forsvar

144 Sagsøgeren har hævdet, at det udgør en tilsidesættelse af kontradiktionsprincippet og retten til forsvar, at han ikke fik mulighed for at forsvare sig i forbindelse med afstemningen på plenarmødet om beslutningen om ophævelse af hans immunitet, og at en anmodning herom til Europa-Parlamentets formand blev afslået.

145 Han har medgivet, at det ganske vist bestemmes i forretningsordenens artikel 7, stk. 8, tredje afsnit, at det medlem, hvis privilegier eller immuniteter sagen omhandler – med forbehold af artikel 151 – ikke kan tage ordet under forhandlingen.

146 Han har imidlertid rejst ulovlighedsindsigelse mod denne bestemmelse, idet han har gjort gældende, at den er i strid med iagttagelsen af retten til forsvar og navnlig retten til at blive hørt.

147 Hvad dette angår har han før det første gjort gældende, at hans ret til forsvar ikke kan anses for at være blevet iagttaget, blot fordi han blev hørt, for lukkede døre, af Udvalget om Retlige Anliggender, endog på trods af, at indholdet af den af ordføreren udarbejdede betænkning ikke var kendt.

148 For det andet har sagsøgeren anført, at det ikke angives i protokollerne for udvalgsmøderne, hvilke medlemmer der rent faktisk var til stede under høringen af ham, idet de kun indeholder en afkrydsningsliste. Ifølge sagsøgeren var mange af de medlemmer, der underskrev listen, ikke til stede, da han blev hørt.

149 For det tredje har han hævdet, at flere parlamentsmedlemmer, som deltog i afstemningen, ikke var til stede under høringen af ham. Det er almindelig anerkendt, at det inden for rammerne af en retslig eller administrativ disciplinær procedure kun er dem, som har hørt den berørte, der kan træffe en afgørelse, hvilket forudsætter, at de samme personer deltager i både høringen af den berørte og vedtagelsen af den beslutning, som vedrører ham.

150 For det fjerde er denne afvisning af at høre sagsøgeren ligeledes i strid med sædvane i de fleste parlamenter og navnlig med artikel 80, stk. 7, i forretningsordenen for den franske nationalforsamling, hvorefter medlemmet af forsamlingen deltager i forhandlingerne, når der behandles en anmodning om ophævelse af immunitet, som vedrører den pågældende.

151 For det femte har sagsøgeren gjort gældende, at Parlamentet desuden udelukkede enhver mulighed for debat ved at benytte en forenklet procedure uden forhandling til vedtagelse af tekster, hvortil der ikke er fremsat ændringsforslag, i overensstemmelse med forretningsordenens artikel 138, stk. 2. Efter sagsøgerens opfattelse kan denne generelle bestemmelse imidlertid ikke anvendes, idet der ifølge de særlige bestemmelser i forretningsordenens artikel 7, stk. 8, som finder anvendelse i sager vedrørende immunitet, skal afholdes en forhandling.

152 Endelig er det, for det sjette, konferencen af formænd for de politiske grupper, der behandler forslag om, at retsakter vedtages med eller uden afstemning. Ifølge sagsøgeren har løsgængere ikke nogen valgt repræsentant i denne konference, men råder kun over en udpeget repræsentant, som ikke har stemmeret, og som derfor ikke kan kræve, at der afholdes en forhandling, hvilket ifølge sagsøgeren

udgør endnu et tilfælde af forskelsbehandling af løsgængere på samme måde som i den sag, der førte til Rettens dom af 2. oktober 2001 (forenede sager T-222/99, T-327/99 og T-329/99, Martinez m.fl. mod Parlamentet, Sml. II, s. 2823).

153 Det skal bemærkes, at sagsøgeren under retsmødet oplyste, at hans anbringende kun vedrører manglen på garantier i Parlamentets interne procedurer i forbindelse med behandlingen af anmodninger om ophævelse af immuniteten, dvs. kontradiktorisk forhandling og iagttagelse af retten til forsvar, og at han ikke hævdede, at de nævnte procedurer var blevet overtrådt i det foreliggende tilfælde.

154 Parlamentet har bestridt ovennævnte påstande.

155 Sagsøgerens argumentation, således som han nærmere forklarede den under retsmødet, består i det væsentlige i, at han ønskede at tage ordet på plenarmødet for at forsvare sig, men at der blev nægtet ham adgang hertil, fordi den samtidige anvendelse af bestemmelserne i forretningsordenens artikel 7 og 8 samt artikel 138, stk. 2, forhindrede, at der blev afholdt en forhandling, og at han tog ordet under denne.

156 Sagsøgeren finder således, at anvendelsen af forretningsordenens artikel 138, stk. 2, forhindrede, at der blev afholdt en forhandling, skønt en sådan er foreskrevet i forretningsordenens artikel 7, stk. 8, og at anvendelsen af forretningsordenens artikel 7, stk. 8, desuden forhindrer parlamentsmedlemmet i at ytre sig, når en sådan forhandling finder sted.

157 Sagsøgeren har ganske vist erkendt, at Parlamentet overholdt bestemmelserne i sin forretningsorden, men har til gengæld anfægtet lovligheden af en sådan ordning, da han finder, at den strider imod såvel iagttagelsen af retten til forsvar som kontradiktionsprincippet.

158 Det skal derfor undersøges, for det første, om der skulle have fundet en forhandling sted på plenarmødet, for det andet, om sagsøgeren i bekræftende fald kunne nægtes ordet under denne – og følgelig om bestemmelserne i forretningsordenens artikel 7, stk. 8, er ulovlige i denne henseende – og endelig, for det tredje, om de øvrige klagepunkter vedrørende den procedure, som Parlamentet fulgte, rejser tvivl om lovligheden af den måde, hvorpå den blev gennemført.

– Afholdelsen af en forhandling på plenarmødet

159 Indledningsvis bemærkes, at sagsøgeren ikke har anfægtet forretningsordenens artikel 7, stk. 8, for så vidt angår bestemmelsen om, at der skal afholdes en forhandling, men kun bestemmelsen om, at det berørte parlamentsmedlem ikke må tage ordet under forhandlingen.

160 Som det første punkt skal det undersøges, om det er lovligt at anvende bestemmelserne i forretningsordenens artikel 138, stk. 2, som giver mulighed for en forenklet procedure uden forhandling og uden ændringsforslag på plenarmødet i forbindelse med vedtagelsen på dette møde af en beslutning om ophævelse af et medlems immunitet.

161 Det bestemmes i forretningsordenens artikel 138, stk. 2, at når et forslag til ikke-lovgivningsmæssig beslutning er blevet vedtaget i udvalget med færre end 1/10 af udvalgsmedlemmernes stemmer imod, opføres forslaget på dagsordenen til afstemning uden ændringsforslag, medmindre der træffes anden afgørelse efter forslag fra Formandskonferencen eller efter anmodning fra en politisk gruppe eller mindst 40 medlemmer.

162 For det første må det fastslås – således som Parlamentet har gjort gældende – at begrebet »forslag til ikke-lovgivningsmæssig beslutning« i modsætning til begrebet »forslag til lovgivningsmæssig retsakt« som omhandlet i forretningsordenens artikel 138, stk. 1, omfatter begrebet »forslag til [...] afgørelse« som omhandlet i forretningsordenens artikel 7, stk. 2; denne fortolkning har sagsøgeren i øvrigt ikke bestridt.

163 For det andet bemærkes, at det først er efter en forhandling i udvalget, og forudsat at det er et mindretal på under en tiendedel af udvalgets medlemmer, der har stemt imod teksten i dette, at den procedure, som derpå følges ipso jure, ifølge forretningsordenen er proceduren uden forhandling og uden ændringsforslag i forretningsordenens artikel 138, hvilket skyldes procedureøkonomiske hensyn.

164 For det tredje skal det fremhæves, at der ikke desto mindre er fastsat sikkerhedsmekanismer i forretningsordenen, som indebærer, at der på trods af afstemningen i udvalget kan afholdes en forhandling på plenarmødet efter forslag fra Formandskonferencen eller efter anmodning fra en politisk gruppe eller mindst 40 medlemmer.

165 Muligheden for at afholde en forhandling på plenarmødet er derfor ingenlunde udelukket, selv om bestemmelserne i artikel 138, stk. 2, fører til, at et punkt opføres på dagsordenen for plenarmødet med henblik på afstemning uden forhandling og uden ændringsforslag.

166 For det fjerde foreskrives det ikke i forretningsordenens artikel 7, stk. 8, at der afholdes en forhandling på plenarmødet, men fastsættes kun, på hvilke betingelser forhandlingen gennemføres, hvis den finder sted, nemlig at den har form af en forhandling, som kun drejer sig om grundene for eller imod ophævelse af et medlems immunitet, og som desuden ikke kan føre til, at der stilles ændringsforslag.

167 Heraf følger, at de nævnte bestemmelser ikke er til hinder for, at punktet, når forslaget til beslutning er blevet vedtaget i udvalget, og under en tiendedel af udvalgsmedlemmerne har stemt imod teksten, ipso jure opføres på dagsordenen for plenarmødet med henblik på afstemning uden forhandling og uden ændringsforslag i henhold til forretningsordenens artikel 138, stk. 2.

168 Artikel 7, stk. 8, udgør derfor ikke en lex specialis, fra hvilken artikel 138, stk. 2, ikke giver mulighed for at gøre undtagelse; tværtimod er der mellem to de bestemmelser et proceduremæssigt komplementaritetsforhold, hvis formål er at lette Parlamentets arbejde under plenarmødet, når kun et meget lille mindretal har stemt imod det forslag, som det kompetente udvalg har vedtaget, eller når intet mindretal har stemt imod dette forslag.

169 I øvrigt bemærkes, at Parlamentet uimodsagt af sagsøgeren har anført, at proceduren uden forhandling i forretningsordenens artikel 138, stk. 2, er den, som Parlamentet normalt følger i forbindelse med beslutninger om ophævelse af immunitet, og at en forhandling på plenarmødet i henhold til artikel 7, stk. 8, kun forekommer undtagelsesvis, idet det udelukkende er resultatet af afstemningen i det kompetente udvalg, som afgør, om artikel 138, stk. 2, finder anvendelse.

170 Desuden bemærkes, dels at punktet i det foreliggende tilfælde blev opført på dagsordenen for plenarmødet med henblik på afstemning uden ændringsforslag og uden forhandling, eftersom forslaget til beslutning var blevet vedtaget i udvalget, hvori et mindretal på under en tiendedel af medlemmerne havde stemt imod teksten. Dels stemte – hvilket sagsøgeren ikke har bestridt – hverken Formandskonferencen, en politisk gruppe, endsige 40 parlamentsmedlemmer for, at der blev afholdt en debat om beslutningen om at ophæve hans immunitet.

171 Det må derfor fastslås, at det var korrekt, når Parlamentet anvendte proceduren uden ændringsforslag og uden forhandling i forretningsordenens artikel 138.

172 Følgelig og afslutningsvis – eftersom sagsøgeren på trods af præciseringerne af formuleringen af hans klagepunkter under retsmødet har fastholdt, at der blev begået procedurefordrejning – bemærkes, at der ifølge fast retspraksis kun forekommer magtfordrejning, hvoraf procedurefordrejning kun er en form, såfremt det på grundlag af objektive, relevante og samstemmende indicier fremgår, at den anfægtede retsakt må antages at være truffet udelukkende eller dog i det mindste overvejende for at forfølge andre formål end dem, der er angivet, eller for at omgå en fremgangsmåde, der særligt er fastsat ved traktaten for at imødegå konkret foreliggende vanskeligheder (Domstolens dom af 10.3.2005, sag C-342/03, Spanien mod Rådet, Sml. I, s. 1975, præmis 64, og af 7.9.2006, sag C-310/04, Spanien mod Rådet, Sml. I, s. 7285, præmis 69).

173 Da det var ipso jure, nærmere bestemt forretningsordenens artikel 138, stk. 2, at det omhandlede punkt blev opført på dagsordenen for plenarmødet uden ændringsforslag og uden forhandling – eftersom et mindretal på under en tiendedel af udvalgets medlemmer havde stemt imod teksten i udvalget – foreligger der i det konkrete tilfælde ingen objektive og relevante indicier for, at den anfægtede retsakt blev vedtaget for at omgå en fremgangsmåde, der er særligt fastsat i dette øjemed.

174 Som det andet punkt skal det undersøges, om – således som sagsøgeren har gjort gældende – de almindelige principper om iagttagelse af retten til forsvar og om kontradiktion, på trods af lovligheden af den procedure, som Parlamentet fulgte, er til hinder for den procedureordning for vedtagelse af en beslutning om ophævelse af et medlems immunitet, der er fastsat i Parlamentets forretningsorden.

175 Det bemærkes hvad dette angår, at retten til forsvar, herunder navnlig retten til at blive hørt, i forbindelse med enhver procedure, der indledes over for en person, og som kan resultere i retsakt, der er bebyrdende for denne person, ifølge fast retspraksis er et grundlæggende unionsretligt princip, som skal overholdes, selv om der ikke er fastsat nogen bestemmelser vedrørende den pågældende procedure (Domstolens dom af 9.11.2006, sag C-344/05 P, Kommissionen mod De Bry, Sml. I, s. 10915, præmis 37, og Rettens dom af 14.10.2009, sag T-390/08, Bank Melli Iran mod Rådet, Sml. II, s. 3967, præmis 91). Dette princip fastslås i øvrigt i artikel 41, stk. 2, litra a), i chartret om grundlæggende rettigheder.

176 I medfør af det nævnte princip skal den berørte have mulighed for før vedtagelsen af den beslutning, som vedrører ham, effektivt at fremsætte sine synspunkter vedrørende rigtigheden og relevansen af de faktiske omstændigheder, på grundlag af hvilke beslutningen er blevet vedtaget (jf. i denne retning Domstolens dom af 15.7.1970, sag 44/69, Buchler mod Kommissionen, Sml. 1970, s. 151, org.ref.: Rec. s. 733, præmis 9, og af 3.10.2000, sag C-458/98 P, Industrie des poudres sphériques mod Rådet, Sml. I, s. 8147, præmis 99).

177 Heraf følger, at i henhold til ovennævnte principper kan en beslutning ikke vedtages på grundlag af faktiske forhold og omstændigheder, med hensyn til hvilke den berørte ikke har haft mulighed for effektivt at gøre sine synspunkter gældende før vedtagelsen af beslutningen.

178 Retten til at blive hørt indebærer imidlertid ikke nødvendigvis, at der skal afholdes en offentlig forhandling i enhver procedure, der indledes mod en person, og som kan resultere i retsakt, der er bebyrdende for den pågældende.

179 Det kræves følgelig ikke for at iagttage retten til forsvar og kontradiktionsprincippet, at der forud for, at Parlamentet vedtager en beslutning om ophævelse af et medlems immunitet, nødvendigvis afholdes en forhandling på plenarmødet.

180 Sagsøgeren har i øvrigt ikke påvist, at et sådant princip i vid udstrækning finder anvendelse i medlemsstaternes ret, og heller ikke, at det gør det i fransk ret.

181 Således modsagde sagsøgeren ikke Parlamentet, da det under retsmødet anførte, at det i Frankrig siden 1995 har været præsidiet for den forsamling, hvortil det pågældende medlem hører, der skal træffe afgørelse om ophævelse af medlemmets immunitet, og ikke længere forsamlingen, når den er trådt sammen som plenarforsamling.

182 Derimod skal det tages i betragtning, at det bestemmes i forretningsordenens artikel 7, stk. 3, at det medlem, som er berørt af en anmodning om ophævelse af hans immunitet, skal have mulighed for at blive hørt, og at han kan forelægge ethvert dokument eller andet skriftligt materiale, som han finder relevant. Endvidere kan han lade sig repræsentere ved et andet medlem.

183 Inden for rammerne af den procedure, som Parlamentet har fastsat med henblik på behandling af anmodninger om ophævelse af medlemmernes immunitet, gives der således den berørte garantier, som er tilstrækkelige for så vidt angår retten til forsvar og kontradiktionsprincippet.

184 Det er følgelig med urette, at sagsøgeren har gjort gældende, at princippet om iagttagelse af retten til forsvar og om kontradiktion er til hinder for den procedureordning for behandling af anmodninger om ophævelse af immunitet, som gælder for Parlamentet i henhold til artikel 7 og 138 i dets forretningsorden.

185 Endvidere har sagsøgeren i det foreliggende tilfælde ikke bestridt, at han blev hørt af Retsudvalget, før det vedtog sit forslag til beslutning.

186 Desuden har sagsøgeren ikke påvist, hvilke faktiske forhold eller omstændigheder Retsudvalget eller Parlamentet lagde til grund, og hvorom han ikke havde haft mulighed for at gøre sine synspunkter gældende, før beslutningen om ophævelse af hans immunitet blev vedtaget.

187 Ydermere fremgår det af begrundelsen for beslutningen om ophævelse af sagsøgerens immunitet, at Parlamentet forholdt sig til hans to primære argumenter – som han på ny har gjort gældende for Retten – nemlig at han havde handlet under udøvelsen af sit hverv, og at der foreligger fumus persecutionis, hvilket begrunder, at hans immunitet ikke ophæves.

188 Det må følgelig fastslås, at sagsøgeren ikke har godtgjort, at hans ret til forsvar og eller kontradiktionsprincippet blev tilsidesat i det foreliggende tilfælde.

– Parlamentsmedlemmets ret til at tage ordet under forhandlingen i henhold til forretningsordenens artikel 7, stk. 8

189 På baggrund af det ovenstående må sagsøgerens argumentation om, at manglen på ret til at tage ordet under forhandlingen på plenarmødet i forbindelse med vedtagelsen af beslutningen om ophævelse af immuniteten er i strid med iagttagelsen af retten til forsvar og kontradiktionsprincippet, betragtes som irrelevant.

190 Eftersom det i henhold til forretningsordenens artikel 138, stk. 2, er lovligt at opføre et forslag til beslutning om ophævelse af et parlamentsmedlems immunitet på dagsordenen for plenarmødet med henblik på afstemning uden forhandling og uden ændringsforslag, er klagepunktet om, at medlemmet ikke har ret til tage ordet under en sådan forhandling, nemlig irrelevant.

191 Heraf følger ligeledes, at A., som førte forsædet på plenarmødet, under disse omstændigheder ikke kan kritiseres for ikke at have givet sagsøgeren ordet med henblik på en forhandling om ophævelsen af hans immunitet, eftersom det ikke var bestemt, at der skulle være en forhandling.

– Sagsøgerens øvrige klagepunkter vedrørende forløbet af proceduren

192 Med hensyn til klagepunktet om, at forhandlingen i udvalget fandt sted for lukkede døre, bemærkes, at dette skete i medfør af forretningsordenens artikel 103, stk. 4, og at denne procedure ifølge den nævnte artikel altid skal anvendes ved behandlingen af anmodninger om ophævelse af immunitet for at beskytte såvel det berørte medlem som fortroligheden af forhandlingerne, således som det følger af forretningsordenens artikel 7, stk. 11.

193 Sagsøgeren har derfor ikke været genstand for nogen forskelsbehandling eller særbehandling i forhold til den måde, hvorpå parlamentsmedlemmerne normalt behandles under tilsvarende omstændigheder.

194 Med hensyn til klagepunktet om, at forhandlingen i det kompetente udvalg fandt sted, før sagsøgeren havde fået kendskab til indholdet af udkastet til betænkning, hvilket indebar, at han ikke kunne forsvare sig fyldestgørende, bemærkes, at sagsøgeren ikke har godtgjort, at der på tidspunktet for høringen af ham den 26. januar 2011 allerede forelå et udkast til betænkning, og at medlemmerne af det kompetente udvalg, men ikke han, på forhånd var blevet gjort bekendt med det.

195 Under alle omstændigheder har sagsøgeren som tidligere nævnt ikke godtgjort, hvilke faktiske forhold eller omstændigheder Retsudvalget eller Parlamentet lagde til grund, og hvorom han ikke havde haft mulighed for at gøre sine synspunkter gældende, før beslutningen om ophævelse af hans immunitet blev vedtaget.

196 Dette klagepunkt må derfor forkastes.

197 Med hensyn til klagepunktet om, at de parlamentsmedlemmer, som deltog i forhandlingen i udvalget, ikke var de samme som dem, der deltog i afstemningen heri, bemærkes for det første, at det er med rette – og uden at sagsøgeren har modsagt Parlamentet på dette punkt – at dette har gjort gældende, at der ikke findes nogen bestemmelse eller intern regel om, at udvalget skal være sammensat på samme måde under forhandlingen og under afstemningen, blot der er det krævede antal stemmer, hvilket er begrundet i, at der ikke er tale om retsakter, som vedtages individuelt af medlemmerne, men om retsakter, der vedtages af det parlamentariske udvalg.

198 For det andet følger det af den af Parlamentet fastsatte procedure, at anmodningen om ophævelse af et medlems immunitet henvises til det kompetente udvalg, hvorefter medlemmet høres af dette. Derpå udarbejdes der en betænkning af det medlem af udvalget, som er blevet udpeget til ordfører, og betænkningen bilægges forslaget til beslutning. Dernæst stemmer udvalgsmedlemmerne om betænkningen ledsaget af beslutningsforslaget.

199 Sagsøgeren har ikke godtgjort, at denne procedure ikke blev fulgt i det foreliggende tilfælde.

200 Endvidere angives i det beslutningsforslag, udvalget stemte om, grundene til, at Parlamentet fandt, at sagsøgeren ikke havde handlet inden for rammerne af sit hverv som medlem af Europa-Parlamentet, og at det ikke var godtgjort, at der forelå fumus persecutionis.

201 Ydermere skal det endnu en gang nævnes, at sagsøgeren ikke har påvist, hvilke faktiske forhold eller omstændigheder medlemmer af Retsudvalget lagde til grund, da det stemte, og hvorom han ikke havde haft mulighed for at gøre sine synspunkter gældende.

202 Endelig kan der, for det tredje, da der er tale om en parlamentsretsakt af politisk karakter (jf. præmis 59 ovenfor), ikke drages nogen parallel til de bestemmelser for disciplinære eller retslige procedurer, der vedrører sammensætningen af den besluttende instans, som skal træffe afgørelse i sådanne procedurer.

203 Klagepunktet må derfor forkastes.

204 Klagepunktet om proceduremæssige forskelle i forhold til fransk ret må, selv hvis sådanne må anses for godtgjort (jf. præmis 181 ovenfor), anses for irrelevant, idet det ikke er den procedure for vedtagelse af beslutningen, som er fastsat i fransk ret, der finder anvendelse i det foreliggende tilfælde, men den procedure, som er fastsat i forretningsordenen.

205 Dette klagepunkt bør derfor forkastes.

206 Det sjette anbringende bør følgelig forkastes i det hele, på samme måde som ulovlighedsindsigelsen vedrørende forretningsordenens artikel 7, stk. 8, tredje afsnit.

207 Sammenfattende bør Parlamentet i sag T-346/11 frifindes for annullationspåstanden vedrørende ophævelse af sagsøgerens immunitet.

Erstatningspåstanden i sag T-346/11 vedrørende ophævelse af immuniteten

208 Sagsøgeren har begrænset sig til at fremsætte en påstand om erstatning i stævningen.

209 Parlamentet er ikke enigt i denne påstand.

210 Ifølge fast retspraksis forudsætter Unionens erstatningsansvar uden for kontraktforhold for retsstridig adfærd udvist af dens organer som omhandlet i artikel 340, stk. 2, TEUF, at en række betingelser er opfyldt, nemlig at den adfærd, der lægges institutionerne til last, har været retsstridig, at der foreligger et virkeligt tab, og at der er en årsagsforbindelse mellem denne adfærd og det påståede tab (jf. dommen i sagen Gollnisch mod Parlamentet, nævnt i præmis 58 ovenfor, præmis 90 og den deri nævnte retspraksis).

211 Alle disse tre betingelser for, at Fællesskabet ifalder erstatningsansvar, skal være opfyldt (Domstolens dom af 9.9.1999, sag C-257/98 P, Lucaccioni mod Kommissionen, Sml. I, s. 5251, præmis 14, og Rettens dom af 6.12.2001, sag T-43/98, Emesa Sugar mod Rådet, Sml. II, s. 3519, præmis 59). Det er således tilstrækkeligt, at en af dem ikke er opfyldt, for at sagsøgte må frifindes (Rettens dom af 17.12.2003, sag T-146/01, DLD Trading mod Rådet, Sml. II, s. 6005, præmis 74).

212 Da betingelsen om, at den adfærd, der lægges Parlamentet til last, var retsstridig, ikke er opfyldt, eftersom Parlamentets beslutning om at ophæve sagsøgerens immunitet ikke er behæftet med nogen retsstridighed (jf. præmis 207 ovenfor), kan denne institution ikke være ifaldet erstatningsansvar på grundlag af artikel 340, stk. 2, TEUF, hvorfor den må frifindes for erstatningspåstanden.

Annullationspåstanden og erstatningspåstanden i sag T-347/11 vedrørende beslutningen om ikke at beskytte sagsøgerens immunitet

213 Sagsøgeren har fremsat seks anbringender, der er sammenlignelige med dem, som er fremsat inden for rammerne af sag T-346/11, til støtte for den annullationspåstand, som sagsøgeren har nedlagt vedrørende Parlamentets beslutning om ikke at beskytte hans immunitet.

214 Han har gjort gældende, at der er sket en tilsidesættelse af for det første protokollens artikel 9, for det andet den »faste retspraksis« ved Parlamentets Retsudvalg, for det tredje retssikkerhedsprincippet og princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, for det fjerde parlamentsmedlemmets uafhængighed, for det femte bestemmelserne i forretningsordenens artikel 3, stk. 4, andet afsnit, om den procedure, som kan føre til mandatbortfald for et medlem, og for det sjette kontradiktionsprincippet og retten til forsvar.

215 Sagsøgeren har i øvrigt begrænset sig til at fremsætte en påstand om erstatning i stævningen.

216 Parlamentet har, i det væsentlige, gjort gældende, dels at sagen skal afvises, for så vidt som beslutningen om beskyttelse af immuniteten kun udgør en udtalelse og ikke kan ændre den berørte parts retsstilling – Parlamentet har påberåbt sig den retspraksis, der følger af Marra-dommen, nævnt i præmis 34 ovenfor (præmis 44) – dels at sagsøgeren ikke har interesse i søgsmålet, for så vidt som, inden for rammerne af dette søgsmål, Parlamentets beslutning om ophævelse af hans immunitet blev vedtaget samtidig med beslutningen om ikke at beskytte den.

217 Parlamentet har i øvrigt bestridt sagsøgerens argumentation og påstået de anbringender, han har fremsat til støtte for annullationspåstanden, samt erstatningspåstanden afvist af grunde, der er sammenlignelige med dem, det har gjort gældende inden for rammerne af sag T-346/11.

218 Således som det er blevet fastslået i fast retspraksis, skal den sagsgenstand, der er fastlagt i det indledende processkrift, ligesom søgsmålsinteressen bestå indtil retsafgørelsen, idet det i modsat fald findes ufornødent at træffe afgørelse, hvilket forudsætter, at søgsmålet med sit resultat kan bibringe parten en fordel (Domstolens dom af 7.6.2007, sag C-362/05 P, Wunenburger mod Kommissionen, Sml. I, s. 4333, præmis 42, og Rettens dom af 24.9.2008, sag T-45/06, Reliance Industries mod Rådet og Kommissionen, Sml. II, s. 2399, præmis 35).

219 For så vidt som Parlamentet er blevet frifundet i søgsmålet vedrørende beslutningen om ophævelse af immuniteten (jf. præmis 207 ovenfor), kan en dom, hvori der tages stilling til lovligheden af Parlamentets beslutning om ikke at beskytte hans immunitet, ikke bibringe ham nogen fordel.

220 Selv hvis beslutningen om ikke at beskytte sagsøgerens immunitet blev annulleret – hvilket er utænkeligt, da de fremsatte anbringender er sammenlignelige med anbringenderne vedrørende beslutningen om ophævelse af immuniteten, som er blevet forkastet ovenfor – ville annullationsdommen nemlig ikke påvirke hans retsstilling, eftersom hans immunitet under alle omstændigheder ville forblive ophævet og derfor ikke samtidig ville kunne beskyttes af Parlamentet.

221 Det er følgelig ikke længere fornødent at træffe afgørelse vedrørende annullationspåstanden i sag T-347/11 vedrørende Parlamentets beslutning om ikke at beskytte sagsøgerens immunitet.

222 Med hensyn til erstatningspåstanden bemærkes i forbindelse med de i præmis 210 ovenfor nævnte betingelser for, at Unionen ifalder erstatningsansvar uden for kontraktforhold, at det fremgår af fast retspraksis, at betingelsen om, at der består en årsagssammenhæng, er opfyldt, når der er en direkte årsagsforbindelse mellem den forseelse, den pågældende institution har begået, og det påberåbte tab, og at det påhviler sagsøgeren at bevise, at forbindelsen består. Unionen kan kun anses for ansvarlig for tab, som er en tilstrækkelig direkte følge af den pågældende institutions retsstridige adfærd, hvilket indebærer, at adfærden skal være den afgørende årsag til tabet. Derimod påhviler det ikke Unionen at genoprette enhver, nok så fjern, skadelig følge af dens organers adfærd (jf. dommen i sagen Gollnisch mod Parlamentet, nævnt i præmis 58 ovenfor, præmis 110 og den deri nævnte retspraksis).

223 I det foreliggende tilfælde kunne Parlamentet kun konstatere, at det ikke længere var fornødent at træffe afgørelse om anmodningen om at beskytte sagsøgerens immunitet, eftersom det var blevet forelagt en anmodning om ophævelse af denne, og det er derfor kun den beslutning, hvori der tages stilling til denne anmodning, som kunne have påført sagsøgeren et tab, og som, hvis den havde været retsstridig, kunne have medført, at Parlamentet var ifaldet erstatningsansvar (jf. præmis 212 ovenfor).

224 Heraf følger, at der under alle omstændigheder ikke kan påvises en årsagsforbindelse mellem det ikke-økonomiske tab, som sagsøgeren har påberåbt sig, og de retsstridigheder, som Parlamentets beslutning om ikke at beskytte hans immunitet ifølge sagsøgeren er behæftet med.

225 Erstatningspåstanden bør derfor forkastes.

Sagsomkostningerne

226 Ifølge procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom.

227 Ifølge procesreglementets artikel 87, stk. 6, er Retten frit stillet i sin afgørelse om sagens omkostninger, hvis det er ufornødent at træffe afgørelse om sagens genstand.

228 Da sagsøgeren både har tabt sag T-346/11 og, for så vidt angår erstatningspåstanden, sag T-347/11, bør det pålægges ham at betale sagsomkostningerne, herunder omkostningerne i forbindelse med sagen om foreløbige forholdsregler, i overensstemmelse med Parlamentets påstande herom.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Første Afdeling):

1) I sag T-346/11 frifindes Europa-Parlamentet for annullations- og erstatningspåstanden.

2) I sag T-347/11 er det ikke længere fornødent at træffe afgørelse vedrørende annullationspåstanden.

3) I sag T-347/11 frifindes Europa-Parlamentet for erstatningspåstanden.

4) I sagerne T-346/11 og T-347/11 betaler Bruno Gollnisch sagens omkostninger, herunder omkostningerne i forbindelse med sagen om foreløbige forholdsregler.

Azizi Frimodt Nielsen Kancheva

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 17. januar 2013.

Underskrifter

Indhold

Retsforskrifter 1

Protokollen vedrørende privilegier og immuniteter 1

Parlamentets forretningsorden 2

Tvistens baggrund 5

Retsforhandlinger og parternes påstande 7

Retlige bemærkninger 9

Indledende bemærkninger 9

Protokollens bestemmelser om parlamentarisk immunitet 9

Sondringen mellem ophævelse af immuniteten og beskyttelse af immuniteten som omhandlet i protokollen 10

Udøvelsen af en søgsmålsret og rækkevidden af Rettens prøvelsesret i forbindelse hermed 11

Annullationspåstanden i sag T-346/11 vedrørende ophævelse af sagsøgerens immunitet 12

Det første anbringende vedrørende tilsidesættelse af protokollens artikel 9 og det fjerde anbringende vedrørende tilsidesættelse af parlamentsmedlemmets uafhængighed 12

Det andet anbringende vedrørende tilsidesættelse af den »faste retspraksis« ved Parlamentets Retsudvalg for så vidt angår ytringsfrihed og fumus persecutionis og det tredje anbringende vedrørende tilsidesættelse af retssikkerhedsprincippet, princippet om beskyttelse af den berettigede forventning og ligebehandlingsprincippet 15

– Den retlige karakter af meddelelse nr. 11/2003 og Rettens prøvelsesret 16

– Den anfægtede retsakt 19

Det femte anbringende vedrørende tilsidesættelse af forretningsordenens bestemmelser om den procedure, der kan føre til mandatbortfald for et medlem 20

Det sjette anbringende vedrørende tilsidesættelse af kontradiktionsprincippet og retten til forsvar 22

– Afholdelsen af en forhandling på plenarmødet 23

– Parlamentsmedlemmets ret til at tage ordet under forhandlingen i henhold til forretningsordenens artikel 7, stk. 8 26

– Sagsøgerens øvrige klagepunkter vedrørende forløbet af proceduren 27

Erstatningspåstanden i sag T-346/11 vedrørende ophævelse af immuniteten 28

Annullationspåstanden og erstatningspåstanden i sag T-347/11 vedrørende beslutningen om ikke at beskytte sagsøgerens immunitet 28

Sagsomkostningerne 30